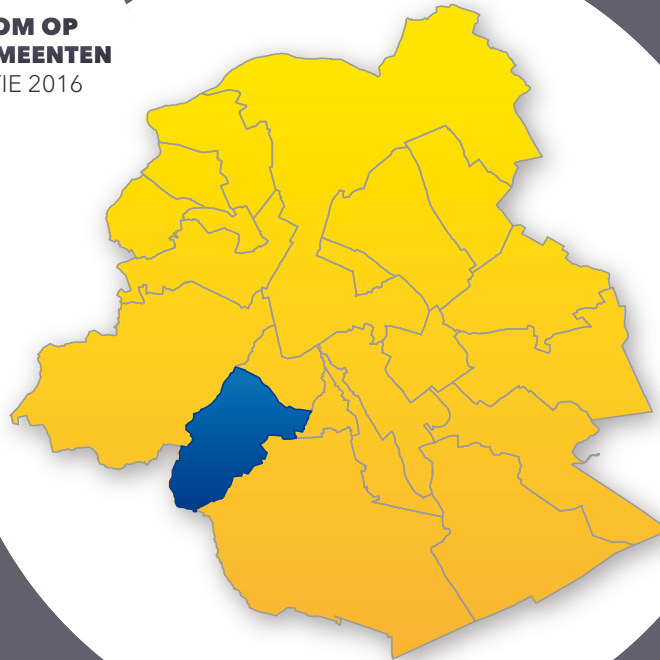

**ZOOM OP
DE GEMEENTEN**
EDITIE 2016

zoom op

VORST

OBSERVATORIUM
VOOR GEZONDHEID EN
WELZIJN BRUSSEL

OBSERVATOIRE DE
LA SANTÉ ET DU SOCIAL
DE BRUXELLES

COMMISSION COMMUNAUTAIRE COMMUNE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

INSTITUT DE RECHERCHES
INTERDISCIPLINAIRES SUR BRUXELLES
UNIVERSITÉ SAINT-LOUIS - BRUXELLES

UNIVERSITÉ SAINT-LOUIS - BRUXELLES

Realisatie

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel
Institut de recherches interdisciplinaires sur Bruxelles -
Université Saint-Louis - Brussel (directie: Benjamin WAYENS)

Vertaling

Brussels Translation

Lay-out

Nathalie DA COSTA MAYA,
Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl

Voor meer informatie

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

Roger KALENGA-MPALA
Perspective
Naamsestraat 59 – 1000 Brussel
bisa@perspective.brussels – www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel-Hoofdstad

Marion ENGLERT en Sarah LUYTEN
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
Louizalaan 183 – 1050 Brussel
observat@ggc.irisnet.be – www.observatbru.be

Depotnummer

D/2016/9334/16
D/2016/6374/264

Het rapport mag gekopieerd worden mits vermelding van de bron:

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en Observatorium
voor Gezondheid en Welzijn Brussel-Hoofdstad
(Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie), 2016, Zoom
op de gemeenten: Vorst.

Ce document est également disponible en français.

1. VORST EN HAAR INWONERS IN ENKELE WOORDEN

4

2. BEVOLKING

9

2.1.	Evolutie en loop van de bevolking	9
2.2.	Structuur van de bevolking volgens leeftijd en geslacht	10
2.3.	Nationaliteiten	12
2.4.	Huishoudens	13

3. JONGE KINDEREN

14

3.1.	Evolutie van het aantal kinderen jonger dan 3 jaar	14
3.2.	Kinderopvang: dekkingsgraad en toegankelijkheid	14

4. ONDERWIJS

16

4.1.	Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar	16
4.2.	Schoolbevolking: onderwijsniveau, plaats van scholing en onderwijsvorm	17
4.3.	Schoolachterstand	18

5. ARBEIDSMARKT

19

5.1.	Socio-economische positie van de bevolking	19
5.2.	Activiteits-, werkgelegenheids- en werkloosheidsgraad	20
5.3.	Profiel van de niet-werkende werkzoekenden	21
5.4.	Deeltijdse werknemers	21

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

22

6.1.	Binnenlandse werkgelegenheid	22
6.2.	Ondernemingen	23
6.3.	Evolutie 2006-2013	24

7. INKOMENS

25

7.1.	Fiscale inkomens	25
7.2.	Personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen	28
7.3.	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV)	29

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

30

8.1.	Kernindicatoren voor de gemeentelijke financiën	30
8.2.	Structuur van de belangrijkste gewone ontvangsten en uitgaven	30
8.3.	Investeringen	32

9. HUISVESTING

33

9.1.	Kenmerken van het woningbestand	33
9.2.	Sociale woningen	35
9.3.	Huurprijs en vastgoedprijzen	35

10. GEZONDHEID

36

10.1.	Gezondheid van de pasgeborenen	36
10.2.	Algemene gezondheidstoestand	38

WOORDENLIJST

41

LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

45

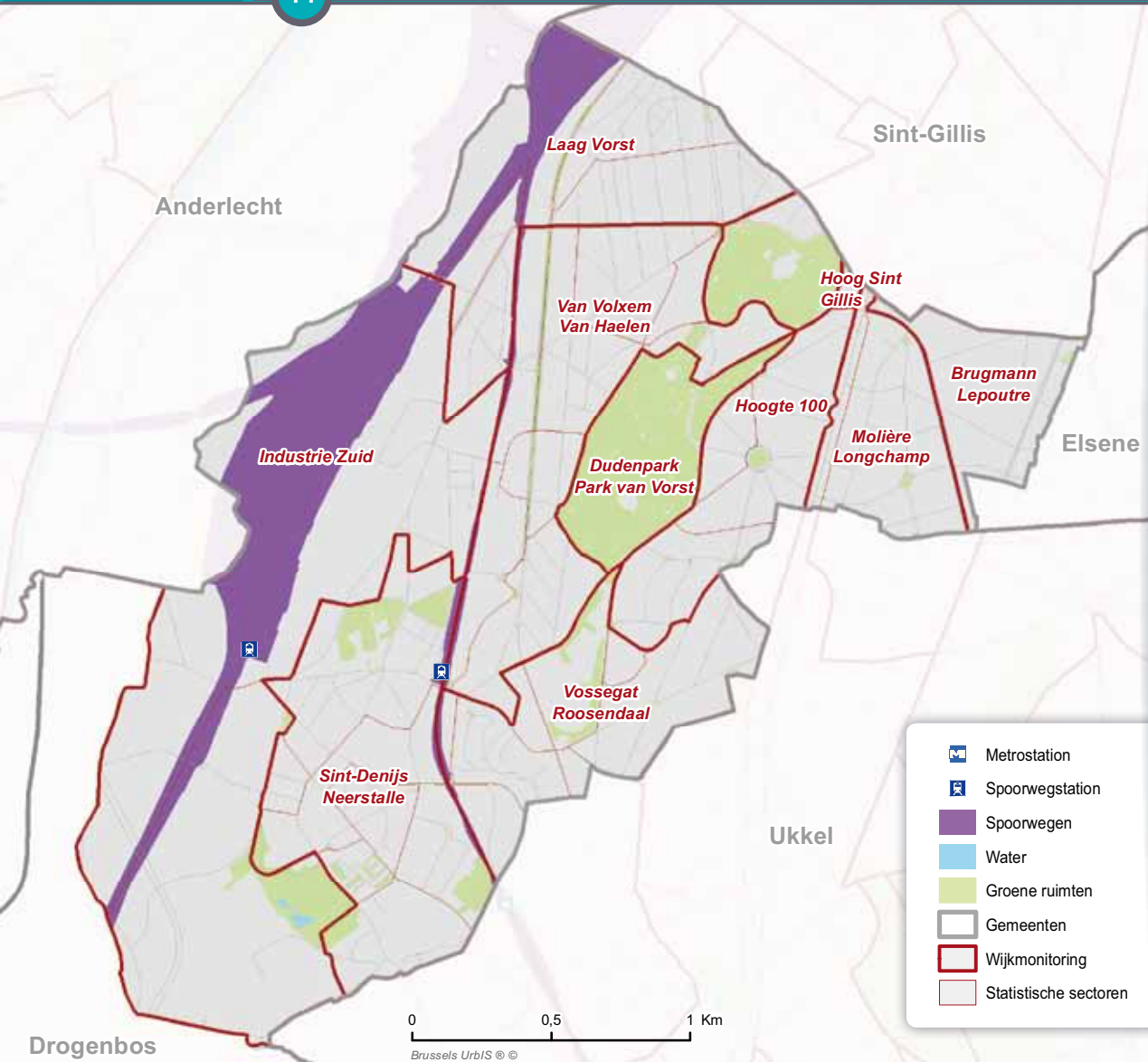
VOOR WIE MEER WIL WETEN

43

1. VORST EN HAAR INWONERS IN ENKELE WOORDEN¹

1-1

Referentiekaart van Vorst

LANDSCHAPPELIJKE EN STEDENBOUWKUNDIGE STRUCTUUR VAN DE GEMEENTE

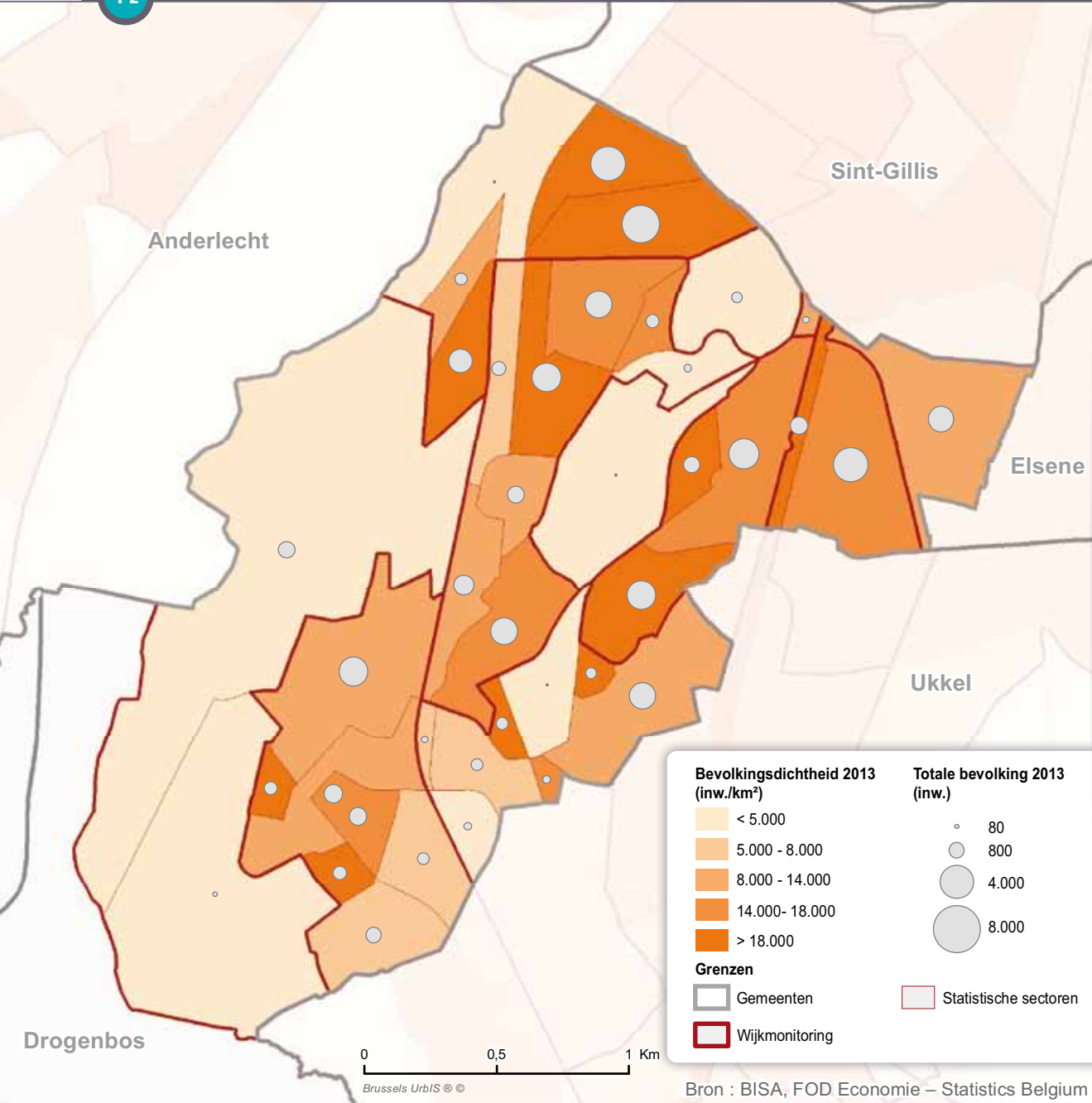
Vorst (6,2 km², 3,9 % van het gewestelijk grondgebied) is gelegen in het zuidwesten van het Brussels Gewest. De gemeente grenst in het noorden aan Anderlecht en Sint-Gillis, in het oosten aan Elsene en Ukkel en in het zuidwesten grenst ze aan Drogenbos (Vlaams Gewest). Een groot deel van Vorst is de industriële zone in de Zennevallei waar men vooral automobielenindustrie en spoorwegen treft.

De referentiekaart 1-1 geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld, op het niveau van de statistische sectoren² en wijken volgens de Wijkmonitoring. De gemeente Vorst telt tien wijken, waarvan zeven woonwijken. Slechts twee woonwijken liggen volledig binnen de gemeentegrenzen: Sint-Denijs-Neerstalle en Van Volxem-Van Haelen. De andere woonwijken overschrijden de gemeentegrens, wat de continuïteit van het stadsweefsel benadrukt: Laag-Vorst (met Sint-Gillis), Hoogte 100, Molière-Longchamp en Vossegat-Rosendaal (met Ukkel) en Brugmann-Lepoutre (met Elsene en Brussel). Daarnaast is er ook de dunbevolkte wijk Industrie-Zuid (met Anderlecht) en het onbewoonde Dudenpark-Park Van Vorst.

¹ Op het einde van het document vindt u een selecte bibliografie, pagina 46.

² De blauwgekleurde woorden worden in de woordenlijst op het einde van dit document uitgelegd.

1-2 Bevolkingsdichtheid per statistische sector, Vorst, 1 januari 2013

De **bevolkingsdichtheid** in Vorst bedraagt 8 805 personen per km². De bevolking is geconcentreerd in het noordelijk en oostelijk deel van de gemeente, in de wijken Laag-Vorst, Van Volxem-Van Haelen, Molière-Longchamp en Hoogte 100 **1-2**.

De **landschappelijke en stedenbouwkundige structuur** van Vorst is erg gevarieerd en uitgesproken tweeledig: Laag-Vorst en Hoog-Vorst. Laag-Vorst ligt aan de rand van de brede Zennevallei, in het noordelijk en westelijk deel van de gemeente en is getekend door haar industriële verleden. Hoog-Vorst bestrijkt het zuidelijk en oostelijk deel van de gemeente en heeft een meer uitgesproken residentieel karakter.

Laag-Vorst

Dit deel van de gemeente omvat de **wijken** Laag-Vorst, Van Volxem-Van Haelen, Sint-Denijs-Neerstalle en het Industriegebied Zuid tot aan het kanaal Brussel-Charleroi, waarvan ongeveer de helft op het grondgebied van Anderlecht ligt. Dit deel van gemeente is dicht bevolkt, heeft een sterk volks karakter en telt heel wat migranten. Daarnaast zijn ook de dansschool ROSAS/PARTS en het centrum van hedendaagse kunst WIELS gesitueerd in dit deel van de gemeente, welke een steeds belangrijker knooppunt van internationaal vermaarde avant-garde kunst en cultuur vormen. Dit trekt onder andere internationale studenten aan.

Laag-Vorst bleef tot de 19de eeuw erg landelijk. De **verstedelijking** begon rond de oorspronkelijke dorpskern (Sint-Denijs) en in het noorden van de gemeente aan het begin van de 19de eeuw. Onder invloed van de industrialisering (aanleg van het kanaal richting Charleroi en de spoorwegen richting Mons en Luttre), verstedelijkten de verschillende delen van Laag-Vorst in sneltempo. Dit ging gepaard met een sterke bevolkingsgroei. Enkele delen in Laag-Vorst verstedelijkten pas in het interbellum. Dit verklaart de aanwezigheid van art-decoarchitectuur die men zowel in de burgerhuizen op de helling treft als in de arbeidershuizen en opbrengstgebouwen lager in de vallei vlakbij en in dezelfde stijl als de industriële gebouwen, zoals de voormalige brouwerij Wielemans-Ceuppens. Het grootste deel van de verstedelijking voltrekt

zich in de jaren 1960, met de bouw van hoge flatgebouwen zoals in de wijk van de concertzaal Vorst-Nationaal.

Een deel van Laag-Vorst behoort tot de **arme sikkel**. Sinds de jaren 1990 werd in dit deel van de gemeente geïnvesteerd in de publieke ruimte, socio-culturele voorzieningen, huisvesting en -in mindere mate- in het socio-economisch weefsel. Dit gebeurde via onder andere de **wijkcontracten** (samenwerking gemeente-gewest), federale fondsen (Beliris), Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) of via publiek-private samenwerkingen (met CITYDEV). Sinds 1994 werden zes wijkcontracten gelanceerd in de gemeente, waarvan vier in Laag-Vorst. Er werden heel wat woningen gerenoveerd en bijgebouwd, al dan niet door particulieren of (semi-) private actoren.

In Laag-Vorst springt de nieuwe wijk Bervoets het meest in het oog (239 woningen). De braakliggende terreinen langsheen de vormingsite Industrie-Zuid worden langzaam bebouwd, bijvoorbeeld in het kader van de reconversie van de voormalige schoenfabriek BATA (ongeveer 60 woningen). Daarnaast komt er op een braakliggend terrein tussen twee spoorlijnen een nieuwe wijk met een ruim openbaar park, een rust- en verzorgingstehuis, kinderopvang, enz. (het project Divercity, ontwikkeld in het kader van het wijkcontract Vroegegroenten-Luttre). Merk tevens op dat er momenteel een woningbouwproject voorzien is voor de site 'Marais Wiels', wat verschillende uitdagingen met zich meebrengt (onder andere in termen van biodiversiteit).

De autofabriek Audi-Vorst ligt ook in de zone Industrie-Zuid en blijft een belangrijke tewerkstellingspool in de gemeente.

Hoog-Vorst

Hoog-Vorst ligt op een plateau richting oosten en behelst de welgestelde **wijken** Hoogte 100, Vossegat-Roosendaal (inbegrepen de tuinwijk Messidor), Molière-Longchamp en Brugmann-Lepoutre, en een zeer klein deel van de wijk Hoog-Sint-Gillis. Hoog-Vorst begon pas te **verstedelijken** vanaf het laatste kwart van de 19de eeuw, met de aanleg van het Park van Vorst, de opening van het Dudenpark en de verbinding van beiden. De verstedelijking gaat intensiever door in het interbellum met o.a. de aanleg van de wijken Hoogte 100 en Brugmann. Pas na WO II verstedelijkt het deel tussen de oude dorpskern en de Zevenbunderlaan.

In Hoog-Vorst gebeurt de **recente stadsontwikkeling** vooral door particulieren en private ontwikkelaars, met overwegend renovatie en nieuwbouw van woningen.

Op **mobilitéitsvlak**, is een volledige heraanleg van het Albertplein voorzien, met onder andere een voorziene conversie van het premetrostation. Er zijn momenteel studies lopende over de eventuele constructie van een tunnel onder het Park van Vorst.

Kenmerken van het woningbestand en de sociale woningen

Als gemeente gelegen tussen de eerste en de tweede kroon, heeft Vorst een vrij heterogeen **woningbestand** in termen van bouwjaar. Een relatief groot deel van de woningen zijn eerder oud: de woningen gebouwd voor 1945 vertegenwoordigen twee derde van het woningpark. Vooral in het lagere gedeelte van de gemeente is het woningbestand vaak ouder en minder comfortabel.

Het aantal sociale woningen, die soms redelijk oud zijn, is relatief laag: er zijn 5 sociale woningen voor 100 private huishoudens in Vorst (tegen 7 voor 100 in het Brusselse Gewest). De gemeente telt twee tuinwijken: de wijk 'Groen Vorst', waarvan een deel van de kleine arbeiderswoningen later werd vervangen door grote woonblokken en de wijk Messidor die in 2006 werd gerenoveerd. De sociale woningen op de hoek van de Marconistraat en de Rodenbachstraat getuigen van het rijke architecturale patrimonium van de gemeente.

DE INWONERS EN HUN KENMERKEN

Demografisch profiel

De langzame transformatie en de verstedelijking van Vorst zijn zichtbaar in de evolutie van de **bevolking**. Deze neemt pas merkbaar toe vanaf het einde van de 19de eeuw en vooral na 1900 en bereikt haar hoogtepunt rond 1970. Vervolgens daalt ze met enkele tienduizenden inwoners. Aan het einde van de jaren 1990 zien we een duidelijke heropleving, net zoals in vele andere gemeenten van het Gewest. Tussen 2005 en 2015 groeide de bevolking in Vorst met 16 % en de gemeente telt 55 012 inwoners op 1 januari 2015, goed voor bijna 5 % van de totale bevolking in het Gewest.

In termen van **leeftijdsstructuur**, kent Vorst net als het hele Gewest een verjonging van haar bevolking: tussen 2005 en 2015 daalde de gemiddelde leeftijd van 38,4 tot 37,6 jaar. In 2015 is bijna een persoon op vier jonger dan 18 jaar en is een op zeven 65 jaar of ouder.

De gemiddelden maskeren echter een grote **heterogeniteit** binnen de gemeente. Jongeren (onder 30 jaar) wonen vooral in het westen van de gemeente (dichtbij Anderlecht), terwijl het aandeel van de bevolking van 65 jaar en ouder opvallend

hoog is in het oosten van de gemeente (dichtbij Ukkel). Het aandeel huishoudens met kinderen, dat iets hoger ligt dan in het Gewest, kent ook ruimtelijke verschillen. Ze wonen voornamelijk in het westen van de gemeente (de [wijken](#) Laag-Vorst en Sint-Denijs).

De personen met een buitenlandse **nationaliteit** vertegenwoordigen een derde van de bevolking, in lijn met het gemiddelde in het Gewest. Onder de personen met een buitenlandse nationaliteit, zijn de onderdanen van een land van de EU-15 sterker vertegenwoordigd in Vorst dan in het Gewest. Hetzelfde geldt (maar in mindere mate) voor de onderdanen van een land van Noord-Afrika.

Meer in detail gezien, zijn de Fransen in 2015 het sterkst vertegenwoordigd in Vorst, op de tweede plaats maar wel ver achter hen staan de Marokkanen en na hen komen de Italianen en Portugezen. Het aantal Fransen groeide sterk tussen 2005 en 2015, en overstijgt het aantal Marokkanen in 2011. De Marokkanen waren vroeger de belangrijkste nationaliteit. Ze wonen vooral in het lager gelegen deel van de gemeente. Er is daarnaast een sterk toenemende aanwezigheid van Roemenen en Polen, als gevolg van de toetreding van hun land tot de Europese Unie.

Socio-economisch profiel

Vorst ligt deels in de industriële as van de Zennevallei, in het verlengde van de [arme sikkel](#). Daardoor wordt de gemeente gekenmerkt door een relatief sterke aanwezigheid van volksklassen, in het bijzonder in Laag-Vorst. De inwoners van Hoog-Vorst daarentegen zijn vaak beter gegoed. Voor de gemeente in haar geheel ligt het gemiddeld inkomen iets hoger dan voor het hele Gewest.

Voor de 18-64 jarigen zijn personen met een werkloosheidsuitkering of een bijstandsuitkering iets oververtegenwoordigd in Vorst in vergelijking met het Gewestelijk gemiddelde. Tussen 2005 en 2014 steeg het aandeel inwoners dat recht heeft op een [leefloon](#) sneller in Vorst dan het gewestelijk gemiddelde.

Net als in het hele Gewest, heeft een op vier inwoners in Vorst recht op een [verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging](#), terwijl dit voor jongeren onder 18 jaar oploopt tot bijna een op drie inwoners.

Meer dan twee derde van de 15-64 jarigen inwoners van de gemeente is actief op de **arbeidsmarkt**. De [activiteitsgraad](#) is opvallend hoger dan het gemiddelde in het Gewest en dit zowel voor mannen als voor vrouwen.

Bijna een vierde van de [beroepsbevolking](#) van Vorst is **werkloos** en dit is meer dan op niveau van het Gewest (vooral voor de vrouwen). Er zijn echter belangrijke ruimtelijke

verschillen tussen de wijken: het percentage is tweemaal zo groot in de wijk “Laag Vorst” dan in “Hoogte 100”. De jongerenwerkloosheidsgraad bereikt dan ook bijna 40 %. In het westen van de gemeente treft de werkloosheid vooral jonge mannen en in het oosten vooral oudere vrouwen. In verhouding met het Gewest, hebben de [niet-werkende werkzoekenden](#) (NWWZ) vaker een hoger diploma in Vorst en zijn het vaker onderdanen uit een land van de Europese Unie (EU-28).

Wat betreft [binnenlandse werkgelegenheid](#) biedt Vorst opvallend veel jobs aan in de industriële sector (bijna een vierde van de arbeidsplaatsen in de gemeente) en de bouwnijverheid (bijna 8 % van de arbeidsplaatsen). Bijna 40 % van de arbeidsplaatsen in de gemeente wordt ingenomen door arbeiders. De aanwezigheid van het volop in verandering zijnde industriegebied Zuid, maar vooral de aanwezigheid van de Audi-fabriek in Vorst, kan daar deels mee te maken hebben.

Een vijfde van de **kinderen** wordt geboren in een gezin zonder inkomen uit arbeid (een aandeel dat een beetje lager ligt dan het gewestelijk gemiddelde). De **dekkingsgraad** van de kinderopvang in de gemeente ligt een stuk lager dan gemiddeld in het Gewest: er is in de gemeente iets meer dan een plaats voor vier kinderen (jonger dan drie jaar), tegenover een plaats voor drie kinderen op niveau van het Gewest. Bovendien ligt die dekkingsgraad opvallend lager in de [wijken](#) van Laag-Vorst terwijl daar proportioneel veel meer jonge kinderen wonen.

Wat het secundair **onderwijs** betreft, kent Vorst een zelfde verdeling van het aandeel leerlingen in het algemeen, technisch en beroepsonderwijs als in het hele Gewest. De cijfers met betrekking tot **schoolachterstand** lopen ongeveer gelijk met het gewestelijk gemiddelde en bedraagt 27 % bij de meisjes en 30 % bij de jongens.

In termen van **huisvesting** liggen de gemiddelde huurprijzen en de vastgoedprijzen lager in Vorst dan in het Gewest. Merk op dat het aandeel woningen dat door huurders wordt bewoond (60 %) hetzelfde is in Vorst als in het Gewest.

Op vlak van **gemeentefinanciën**, was de gewone begroting in 2012 en 2013 in Vorst negatief, het gecumuleerd resultaat bleef, ondanks een zekere daling, in deze periode wel positief.

Gezondheid van de inwoners

De [levensverwachting](#) in Vorst is 83 jaar voor de vrouwen en 79 jaar voor de mannen (hetgeen dicht ligt bij de levensverwachting op gewestelijk niveau). Het gestandaardiseerde vroegtijdige **sterftecijfer** is eveneens vergelijkbaar met dat van het Gewest. Gezondheid hangt af van talrijke factoren zoals de levensstijl, de fysieke

omgeving (arbeidsomstandigheden, huisvesting) en sociale omgeving (sociale en familiale ondersteuning, toegang tot en kwaliteit van de gezondheidszorgen), enz. Het sociaal statuut is door zijn link met alle andere determinanten een heel belangrijke gezondheidsdeterminant. Zo kan de vergelijkbaar socio-economische situatie van de Vorstenaars met het gewestelijk gemiddelde de gelijke levensverwachting gedeeltelijk verklaren.

UITDAGINGEN

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Vorst kunnen we een aantal aandachtspunten distilleren.

Ruimtelijke ongelijkheden

De bevolking van Vorst is relatief **divers**, zowel wat betreft leeftijd, nationaliteit als sociaal-economische status. Dit brengt verschillende behoeften met zich mee die niet altijd gemakkelijk met elkaar te verzoenen zijn. Er bestaat daarenboven een grote ruimtelijke differentiatie binnen de gemeente met een duidelijk verband tussen topografie en bevolkingskenmerken. Deze sociaal-ruimtelijke tweedeling is zichtbaar in de verschillende samenstelling van de bevolking en in de ongelijkheden tussen Laag- en Hoog- Vorst wat betreft de inkomens, het opleidingsniveau of de inschakeling op de arbeidsmarkt. Dit weerspiegelt de ligging van de gemeente in het Gewest. Vorst ligt tussen de **arme sikkel** en het rijkere zuidoostelijke deel van het Gewest, en tussen de **eerste** en de **tweede kroon**. Om een duidelijk beeld van de gemeente te krijgen moeten dus niet alleen de gemeentelijke gemiddelden, maar ook, waar mogelijk, systematisch de intragemeentelijke verschillen worden onderzocht.

Demografische groei, verjonging en armoede

Vorst kent een sterke **groei** en **verjonging** van haar bevolking. Deze verjonging brengt een belangrijke vraag naar kinderopvang en onderwijs met zich mee, en dit vooral in Laag-Vorst, waar het tekort meer uitgesproken is dan in Hoog-Vorst.

De gemeente trekt enerzijds veel jonge en hoogopgeleide mensen aan, terwijl anderzijds een groter wordend deel van de bevolking socio-economisch **kwetsbaar** is. Zo steeg bijvoorbeeld het aandeel personen die recht hebben op een bijstandsuitkering van het OCMW de afgelopen jaren snel.

De meest kwetsbare bevolking woont meestal in de wijken van Laag-Vorst en wordt vaak getroffen door werkloosheid of slecht betaalde arbeid. Deze bestaansonzekerheid

treft vaak immigranten, maar ook onder de jongeren, vooral van Laag-Vorst, is er een hoge werkloosheid. Naast het kwalificatieniveau zorgen andere factoren zoals problemen met de beheersing van de tweede landstaal en met de keuze van de juiste richting of nog de discriminatie bij aanwerving ervoor dat de inschakeling van jongeren op de arbeidsmarkt problematisch blijft.

Huisvesting, openbare ruimte en mobiliteit

Het probleem van de financiële toegankelijkheid van huisvesting voor de meest kwetsbare bevolking stelt zich in een context van een relatief beperkt aanbod aan sociale woningen en een stijging van de huur- en vastgoedprijzen. Er werden inderdaad heel wat investeringen gedaan in middenklassewoningen; het aanbod sociale woningen en, meer in het algemeen, van financieel toegankelijke woningen, volstaat echter niet om aan de vraag te voldoen.

De financiële kwetsbaarheid waarmee een deel van de bevolking geconfronteerd wordt, komt ook tot uiting in de woonomstandigheden, in het bijzonder in de wijken met oude woningen, en dit zowel op de private als de sociale huisvestingsmarkt. Laag-Vorst wordt gekenmerkt door een divers stedelijk weefsel, industriële activiteiten en een aantal braakliggende zones die volop in verandering zijn. Dit maakt dat de **openbare ruimte** in dit deel van de gemeente moeilijker in te richten is.

De mobiliteitsdruk op de omliggende woonbuurten rond Vorst-Nationaal en metro Albert vormt eveneens een belangrijk aandachtspunt, net als de ontwikkeling van het GEN.

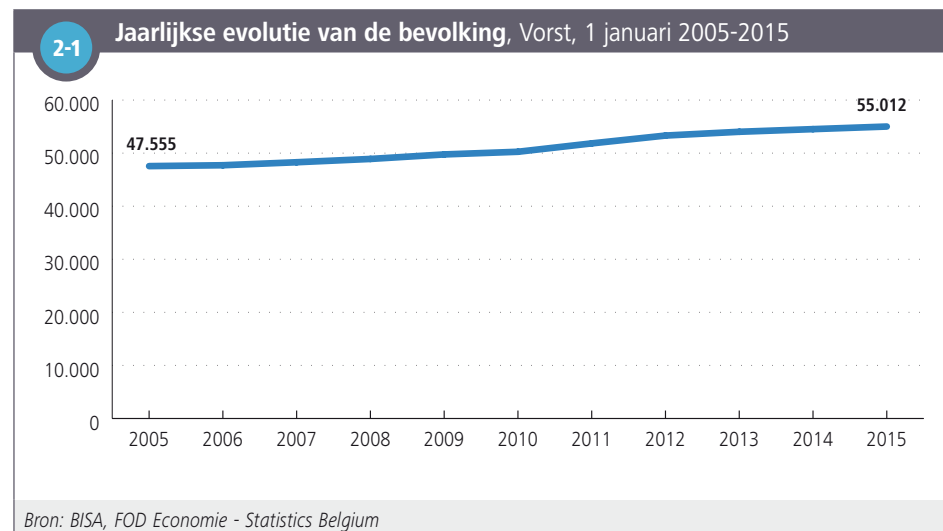
Stadsvernieuwingsbeleid

Naast de herinrichting van het Albertplein, vormt ook de territoriale ontwikkeling van de zone Industrie Zuid in de kanaalzone een belangrijk dossier in termen van ruimtelijke ordening. De behoeften van de bewoners moeten verenigbaar zijn met de vereisten voor de vele economische activiteiten die in het stedelijk weefsel zijn ingeplant. Het probleem van de **reconversie** van de verlaten industrieterreinen stelt zich sinds de jaren 1980. Er moeten algemene keuzes tussen functies (plaatsen met economische of culturele bestemming, huisvesting, ...) gemaakt worden. Ook binnen de functies moeten die keuzes verfijnd worden: kiest men, in de huisvesting bijvoorbeeld, voor een toename van het aantal lofts of gaat men voor een zekere mix? Niet alleen in de wijk Industrie Zuid en de kanaalzone, maar ook elders in de gemeente, is bijzondere aandacht nodig voor de manier waarop deze nieuwe ontwikkelingen en infrastructuur voldoende ingebed kunnen worden in het stedelijk weefsel. Daarnaast is het aangewezen dat ze niet enkel aan de behoeften van nieuwe bewoners beantwoorden, maar ook aan de noden van zij die er al langer wonen.

2. BEVOLKING

2.1. EVOLUTIE EN LOOP VAN DE BEVOLKING

Op 1 januari 2015 telt de gemeente Vorst officieel 55 012 inwoners ²⁻¹, of 5 % van de bevolking van het Brussels Gewest. De bevolkingsdichtheid bedraagt 8 805 personen per km² (tegenover 7 282 personen per km² voor het Gewest). De bevolking van Vorst is tussen 2005 en 2015 gestegen met 16 %, wat nauw aansluit bij de gewestelijke evolutie van de bevolking (17 %). Dit stemt overeen met een gemiddelde jaarlijkse groei van 1,5 % in Vorst (en 1,6 % in het Brussels Gewest).

In 2014 steeg de bevolking van Vorst tegen hetzelfde ritme als in het Gewest (0,9 % tegenover 1 % voor het Gewest). De evolutie van de bevolking vloeit voort uit de combinatie van drie factoren: het natuurlijk saldo, het intern migratiesaldo en het internationaal migratiesaldo ²⁻².

2-2 Loop van de bevolking	Vorst		Brussels Gewest	
	Aantal		Aantal	
Natuurlijke loop				
Geboorten (2014)	910	16,6 ‰	18.514	15,8 ‰
Sterfgevallen (2014)	414	7,6 ‰	9.032	7,7 ‰
Natuurlijk saldo (2014)	496	9,1 ‰	9.482	8,1 ‰
Migraties				
Intern migratiesaldo (2014)	-541	-9,9 ‰	-13.420	-11,5 ‰
Internationaal migratiesaldo (2014)	544	9,9 ‰	16.106	13,8 ‰
Totale aangroei (inclusief statistische aanpassing)				
Jaarlijkse bevolkingsgroei (2014)	488	0,9 %	11.687	1,0 %
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (2005-2014)		1,5 %		1,6 %

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium
 Noot: De statistische aanpassing bevat alle laattijdig geregistreerde veranderingen (na 1 maart van het volgende jaar).

Het **natuurlijk saldo** (het aantal geboorten min het aantal sterfgevallen) in verhouding tot de bevolking is hoger in Vorst (9 ‰) dan in het Gewest (8 ‰) door het proportioneel hoger aantal geboorten in de gemeente. Het **geboortecijfer** is inderdaad iets hoger in de gemeente (17 ‰) dan in het Gewest (16 ‰).

Net als in de meeste Brusselse gemeenten, behalve de vijf welgestelde gemeenten, is het intern **migratiesaldo** negatief in Vorst omdat het aantal personen dat zich uit een andere Belgische gemeente in Vorst (4 549) is komen vestigen, lager is dan het

aantal personen dat de gemeente heeft verlaten om zich ergens anders in België te vestigen (5 090) in 2014. Het **internationaal migratiesaldo** is positief omdat het aantal personen dat uit het buitenland komt en zich in Vorst vestigt in 2014 (1 768) hoger is dan het aantal personen dat Vorst inruilt voor het buitenland (1 224)³. Het migratiesaldo is bijna nul in Vorst in 2014, terwijl het positief is voor het Brussels Gewest. De lichte bevolkingsgroei die de gemeente dat jaar kent, resulteert dus uit het positief natuurlijk saldo.

Naast de **officiële bevolking** telt elke gemeente ook een zeker aantal personen dat er woont, maar niet tot de officiële bevolking wordt gerekend (asielzoekers, vreemdelingen in een onregelmatige verblijfssituatie, diplomaten en hun gezinsleden, ...). Wat specifiek de geboorten en sterfgevallen betreft, zijn de **Statistische formulieren voor geboorten** en overlijden een nuttige aanvulling op de gegevens van de officiële bevolking omdat ze alle geboren en overleden personen vermelden en niet enkel de personen die er officieel verblijven, zie hoofdstuk Gezondheid.

2.2. STRUCTUUR VAN DE BEVOLKING VOLGENS LEEFTIJD EN GESLACHT

De **leeftijdsstructuur** in Vorst en het Gewest, alsook de evolutie ervan, zijn vrij identiek. Zo is het aandeel jongeren (onder 18 jaar) en personen op beroepsactieve leeftijd (18-64 jaar) in de bevolking groot en kent het een stijgende tendens tussen 2005 en 2015, wat niet het geval is met het aandeel oudere personen (65 jaar en meer), dat in diezelfde periode afneemt. In 2015 is 23 % van de bevolking in Vorst jonger dan 18 jaar en is 14 % 65 jaar en ouder **2-3**.

	2-3 Uitsplitsing van de bevolking per leeftijdsgroep, 1 januari 2005 en 2015							
	Vorst				Brussels Gewest			
	2005		2015		2005		2015	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 17 jaar	10.381	21,8	12.581	22,9	217.522	21,6	267.922	22,8
18 - 64 jaar	29.800	62,7	34.911	63,5	633.716	62,9	751.915	64,0
65 jaar en meer	7.374	15,5	7.520	13,7	155.511	15,4	155.336	13,2
Totaal	47.555	100,0	55.012	100,0	1.006.749	100,0	1.175.173	100,0

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

³ Deze cijfers bevatten naast de immigratie (in sensu stricto) ook de veranderingen van register, de ambtshalve schrappingen en de herinschrijvingen na schrapping.

De **indicatoren van de bevolkingsstructuur** en hun evolutie bevestigen dat de gemeente Vorst, in termen van demografische dynamiek, representatief is voor de situatie in het Brussels Gewest. De bevolking verjongt in navolging van het Gewest in zijn geheel: tussen 2005 en 2015 daalde de gemiddelde leeftijd van 38,4 naar 37,6 in Vorst. De **verouderingscoëfficiënt** is sterk afgenomen, van 71 % in 2005 tot 60 % in 2015.

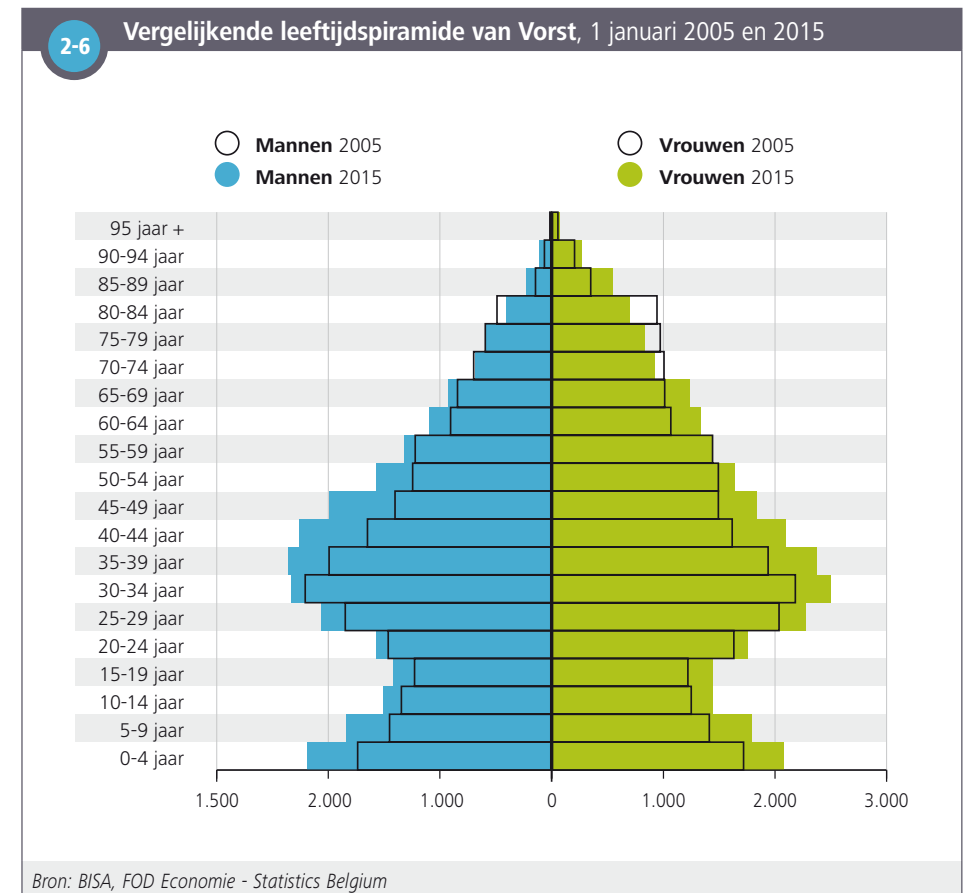
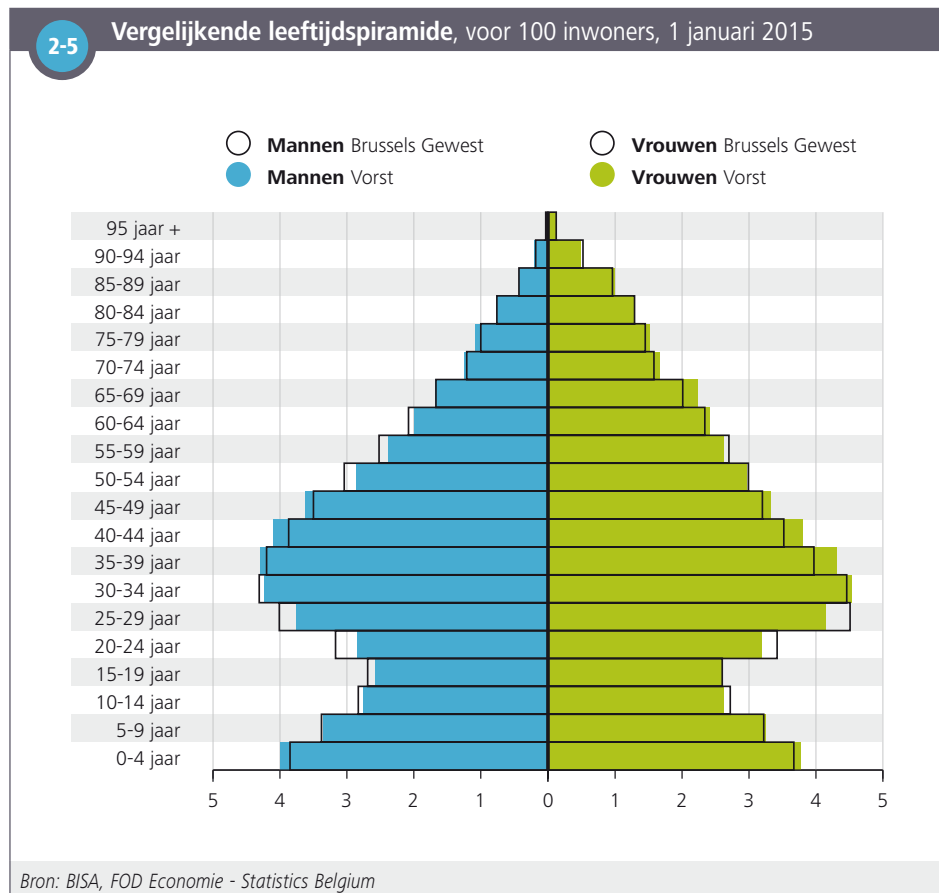
Het aandeel van de mannen is lichtjes lager in Vorst dan in het Gewest (met een **geslachtsverhouding** van 93 mannen per 100 vrouwen tegenover 95 per 100 in het Gewest) **2-4**.

	2-4 Indicatoren over de structuur van de bevolking, 1 januari 2005 en 2015			
	Vorst		Brussels Gewest	
	2005	2015	2005	2015
Gemiddelde leeftijd totaal (jaar)	38,4	37,6	38,5	37,4
Gemiddelde leeftijd mannen (jaar)	36,6	36,2	36,7	36,1
Gemiddelde leeftijd vrouwen (jaar)	40,1	39,0	40,2	38,6
Verouderingsratio [65+/0-17] (%)	71,0	59,8	71,5	58,0
Afhankelijkheidsratio [(0-17)+(65+)]/(18-64) (%)	59,6	57,6	58,9	56,3
Senioriteitscoëfficiënt [80+/65+] (%)	30,6	31,0	30,4	32,5
Geslachtsverhouding (%)	90,0	92,9	92,4	95,1

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

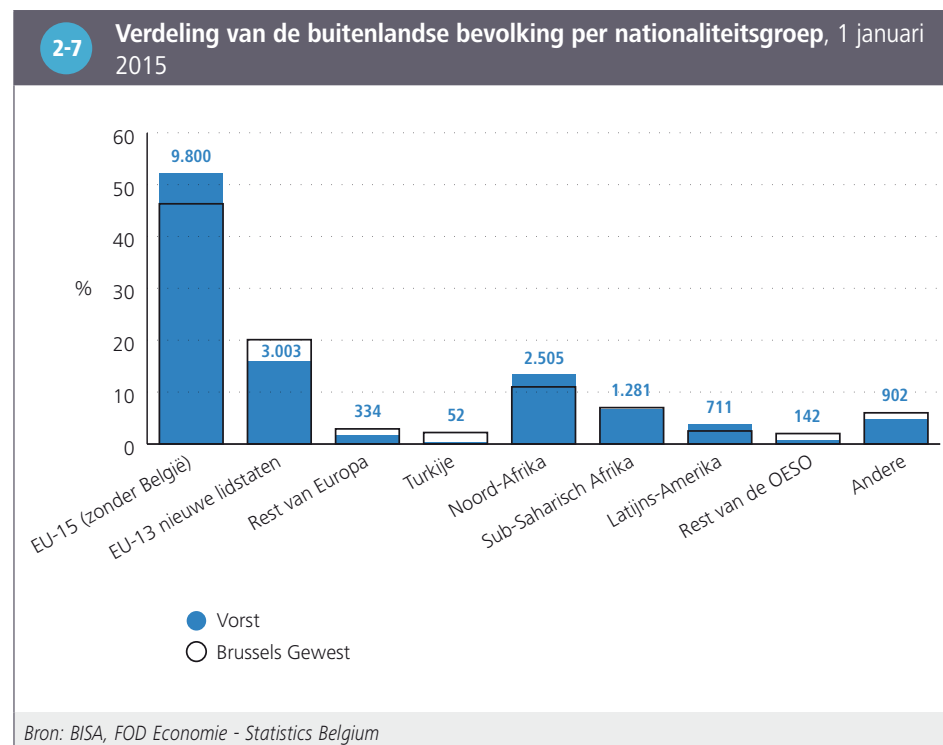
De eerste **vergelijkende leeftijdspiramide** illustreert het feit dat ook de meer gedetailleerde leeftijdsstructuur van de bewoners van Vorst nauw aansluit bij deze van het Gewest **2-5**. De sparstructuur is duidelijk en wijst op een jonge leeftijdsstructuur (hoog aandeel volwassenen op beroepsactieve leeftijd en jonge kinderen en laag aandeel ouderen). Er kunnen evenwel lichte verschillen met het Gewest worden vastgesteld voor bepaalde leeftijdsgroepen. Het aandeel jongvolwassenen tussen 20 en 30 jaar is bijvoorbeeld minder hoog in Vorst dan in het Gewest. We zien dat het **totale vruchtbaarheidscijfer** bijna identiek is tussen Vorst (2,0) en het Gewest (1,9).

De evolutie van de vorm van de tweede **leeftijdspiramide tussen 2005 en 2015** getuigt van een bevolkingstoename in bijna alle leeftijdsgroepen, maar in uiteenlopende mate **2-6**. Er is meer bepaald een sterke verbreding van de basis (jonge kinderen minder dan 10 jaar) en het midden van de piramide (volwassenen tussen ongeveer 35 en 50 jaar). Een deel van de top versmalt daarentegen, vooral bij vrouwen van 70-84 jaar en – in mindere mate - bij mannen van 80-84 jaar. We zien echter (net als elders in het Gewest) een groei van het aantal heel oude personen (85-89 jaar).

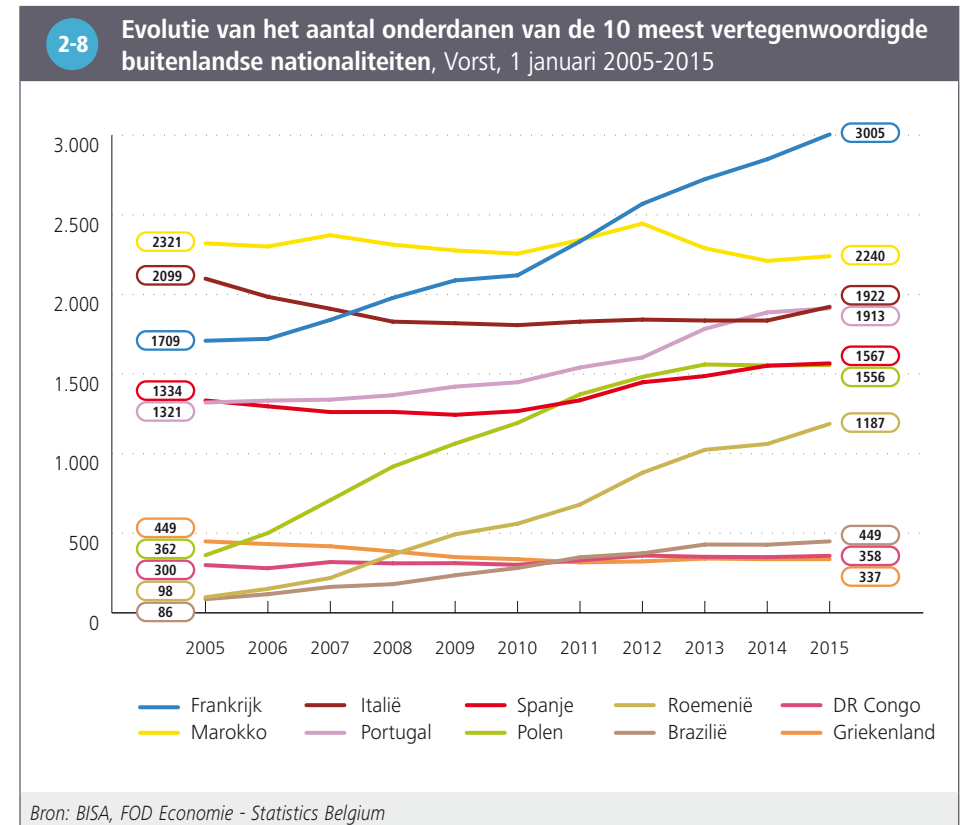

2.3. NATIONALITEITEN

Op 1 januari 2015 hebben 18 730 personen, of iets meer dan een derde (34 %) van de bevolking in Vorst, een buitenlandse **nationaliteit** - evenveel als het gemiddelde in het Gewest. De verdeling van personen van buitenlandse nationaliteit per nationaliteitsgroep verschilt echter van de gewestelijke situatie. De Vorstenaars van buitenlandse nationaliteit tellen 52 % onderdanen uit een land van het Europa van de 15 (EU-15), 16 % uit een van de nieuwe lidstaten (EU-13), 13 % uit Noord-Afrika en 7 % uit Sub-Saharisch Afrika. De onderdanen uit een land van het Europa van de 15 en (in mindere mate) uit Noord-Afrika zijn - in verhouding tot de buitenlandse bevolking - sterker vertegenwoordigd in Vorst dan in het Gewest. De onderdanen uit de nieuwe lidstaten (EU-13) in het bijzonder, maar ook uit de rest van Europa en de OESO, alsook Turkije zijn dan weer ondervertegenwoordigd bij de buitenlandse bevolking van de gemeente ²⁻⁷.

Bij de personen van **buitenlandse nationaliteit** zijn de Fransen veruit het sterkst vertegenwoordigd in Vorst in 2015, van ver gevolgd door Marokkanen en vervolgens Italianen en Portugezen ²⁻⁸.

Het aantal Fransen is tussen 2005 en 2015 sterk gestegen tussen 2005 en 2015 in de gemeente en ligt al enkele jaren hoger dan het aantal Marokkanen en Italianen, die een stagnatie, lees een lichte daling optekenen in diezelfde periode.

In de loop van die periode wordt daarentegen een sterke stijging van het aantal Polen en Roemenen in de gemeente Vorst waargenomen. De stijging van deze onderdanen in het Brussels Gewest houdt verband met de toetreding tot de EU van Polen (in 2004) en Roemenië (in 2007), met enerzijds een regularisatie van bepaalde personen en de

komt van nieuwe personen door het vrije verkeer van werknemers en anderzijds, de ontwikkeling in Brussel, als hoofdstad van de EU, van vacatures voor de onderdanen van deze nieuwe lidstaten. Sinds 2013 kent het Brussels Gewest een relatieve stagnatie van het aantal Polen en dat kan verband houden met de sterkere [circulaire migratie](#)⁴.

Er is ook een stijging bij de Braziliaanse onderdanen, bij onderdanen van bepaalde Europese landen aan de Middellandse Zee, meer bepaald Portugezen en (in mindere mate) Spanjaarden [2-8](#).

2.4. HUISHOUDENS

Op 1 januari 2015 telt Vorst 25 257 private **huishoudens**, of 2 438 huishoudens meer dan in 2005. In absolute cijfers is het aantal huishoudens de jongste tien jaar toegenomen, ongeacht hun grootte [2-9](#). In 2015 bestaat 45 % van de huishoudens uit een enkele persoon, 24 % uit twee personen en 31 % uit drie personen en meer in Vorst (tegenover respectievelijk 47 %, 25 % en 28 % in 2005). Het aandeel huishoudens van drie personen en meer is in die periode dus gestegen in Vorst ten nadele van de huishoudens van een of twee personen.

Daardoor is de gemiddelde **grootte** van de private huishoudens in Vorst (2,16) en in het Brussels Gewest (2,14) gelijkaardig.

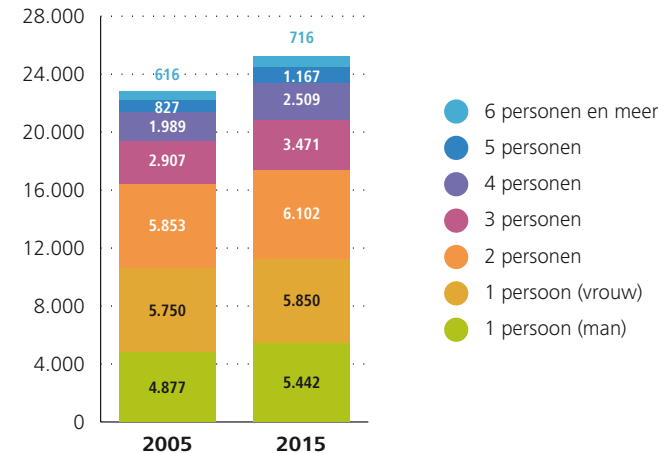
Het aandeel alleenwonenden is iets minder groot in Vorst dan in het Gewest, in tegenstelling tot de andere types huishoudens [2-10](#). De meeste alleenwonenden in Vorst zijn vrouwen (52 % tegenover 50 % in het Gewest). In Vorst vertegenwoordigen vrouwen trouwens 87 % van de alleenstaande ouders (eenoudergezin) (bijna hetzelfde aandeel als in het Gewest)⁵.

⁴ Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (2015) *Een demografische boom onder de loep: Roemenen, Polen en Bulgaren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, Focus nr. 9, juni 2015

⁵ Aangezien men maar op één plaats gedomicilieerd kan zijn en dit in geval van bilocatie voor de kinderen meestal bij de moeder is, wordt het aantal alleenstaande vaders onderschat.

2-9

Evolutie van het aantal private huishoudens per grootte, Vorst, 1 januari 2005 en 2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

2-10

Aantal private huishoudens volgens type, 1 januari 2015

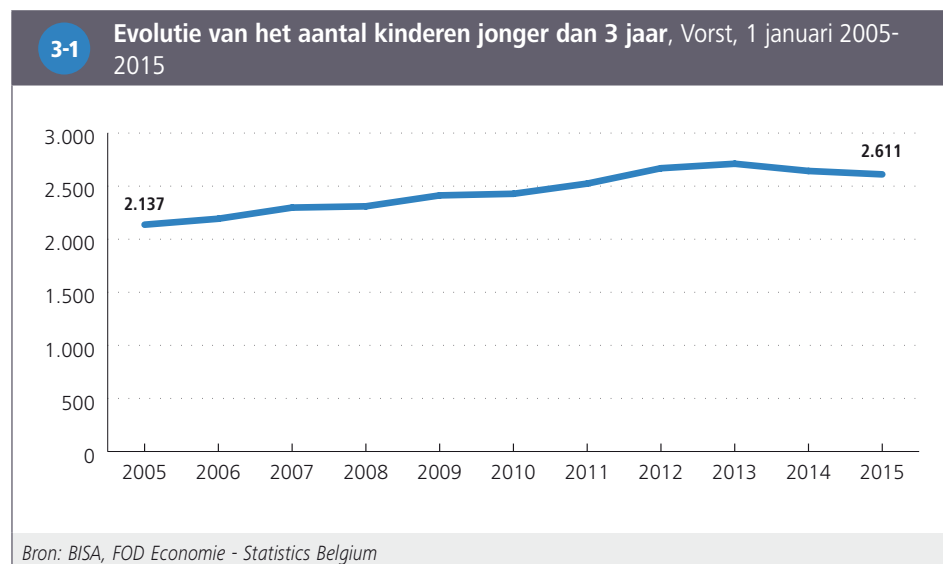
	Vorst		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Alleenwonenden	11.252	44,6	252.404	46,5
Koppels zonder kinderen	3.950	15,6	82.157	15,1
<i>Gehuwden</i>	2.646	10,5	56.694	10,4
<i>Samenwonenden</i>	1.304	5,2	25.463	4,7
Koppels met kind(eren)	6.111	24,2	128.289	23,6
<i>Gehuwden</i>	4.651	18,4	104.484	19,3
<i>Samenwonenden</i>	1.460	5,8	23.805	4,4
Alleenstaande ouders	3.073	12,2	62.690	11,6
Andere types	871	3,4	17.130	3,2
Totaal	25.257	100,0	542.670	100,0

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

3. JONGE KINDEREN

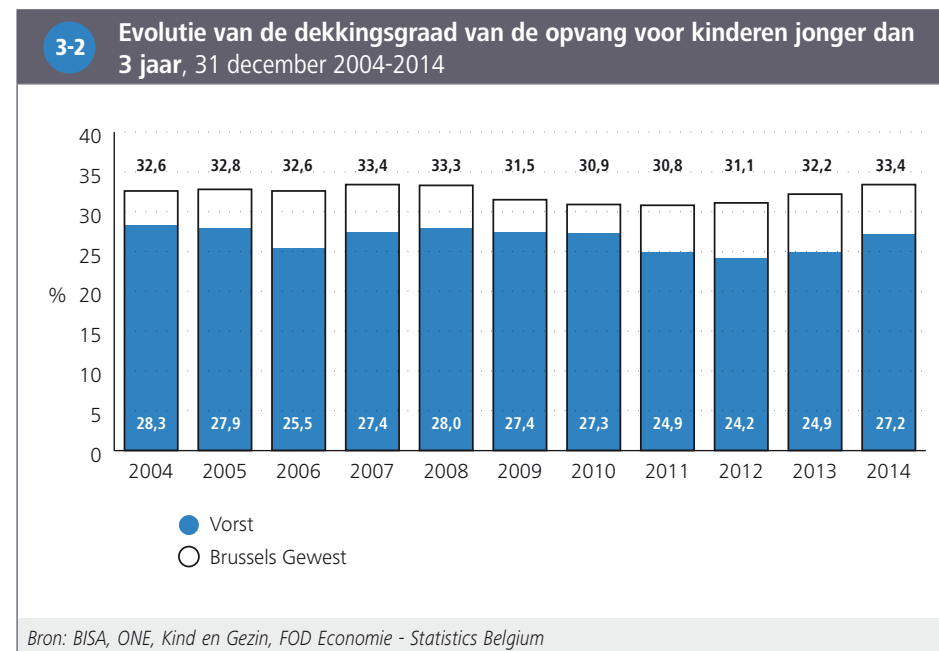
3.1. EVOLUTIE VAN HET AANTAL KINDEREN JONGER DAN 3 JAAR

Op 1 januari 2015 telt Vorst officieel 2 611 kinderen jonger dan 3 jaar, of 4,7 % van de totale bevolking (een gelijkaardig aandeel als in het Brussels Gewest). Het aantal kinderen in deze leeftijdsgroep steeg tussen 2005 en 2015 met 22 % in deze gemeente, of iets trager dan in het Gewest (+25 %). Er is echter een lichte daling van dit aantal in Vorst tussen 1 januari 2013 en 2015 (diezelfde vaststelling geldt ook voor het Gewest) **3-1**.

3.2. KINDEROPVANG: DEKKINGSGRAAD EN TOEGANKELIJKHEID

De **dekkingsgraad** van de kinderopvang voor kinderen jonger dan 3 jaar is relatief laag in Vorst, met iets meer dan een plaats per vier kinderen (jonger dan 3 jaar) op 31 december 2014, tegen een per drie in het Gewest **3-2**.

Op 31 december 2014 waren er in totaal 709 plaatsen in de kinderopvang in Vorst **3-3**. Het gaat hier om alle plaatsen, waarvan sommigen zijn voorbehouden voor kinderen van het personeel van ondernemingen of instellingen, die niet noodzakelijk in het Brussels Gewest wonen. Het gaat bijna integraal om plaatsen in kinderdagverblijven (97 %) omdat opvanggezinnen (onthaalouders) in het algemeen relatief weinig aanwezig zijn in het Gewest.

Na uitsluiting van de plaatsen die aan bepaalde categorieën kinderen zijn voorbehouden (vb. kinderopvang van ondernemingen, opvangdiensten voor bepaalde nationale of religieuze gemeenschappen) en inclusie van de plaatsen waar het tarief afhangt van het inkomen van de ouders, kan slechts iets meer dan een kind op de zeven worden onthaald in Vorst (tegenover een op de vijf in het Gewest). Vorst heeft minder plaatsen waar het tarief afhangt van het inkomen van de ouders dan in het Gewest.

3-3 Kinderopvang voor kinderen jonger dan 3 jaar en toegankelijkheid, 31 december 2014		
	Vorst	Brussels Gewest
Kinderopvang		
Aantal kinderopvangplaatsen in collectieve opvang	688	17.408
Aantal kinderopvangplaatsen in gezinsopvang	21	573
Totaal aantal kinderopvangplaatsen	709	17.981
Toegankelijkheid		
Aantal kinderopvangplaatsen voor 100 kinderen jonger dan 3 jaar	27,2	33,4
Aantal kinderopvangplaatsen (aan het inkomen gekoppeld tarief en toegankelijk voor iedereen) voor 100 kinderen jonger dan 3 jaar	15,2	19,9
Aandeel kinderopvangplaatsen (aan het inkomen gekoppeld tarief) in het totaal aantal plaatsen (%)	56,0	70,8
<i>Bron: BISA, ONE, Kind en Gezin, FOD Economie - Statistics Belgium</i>		

4. ONDERWIJS

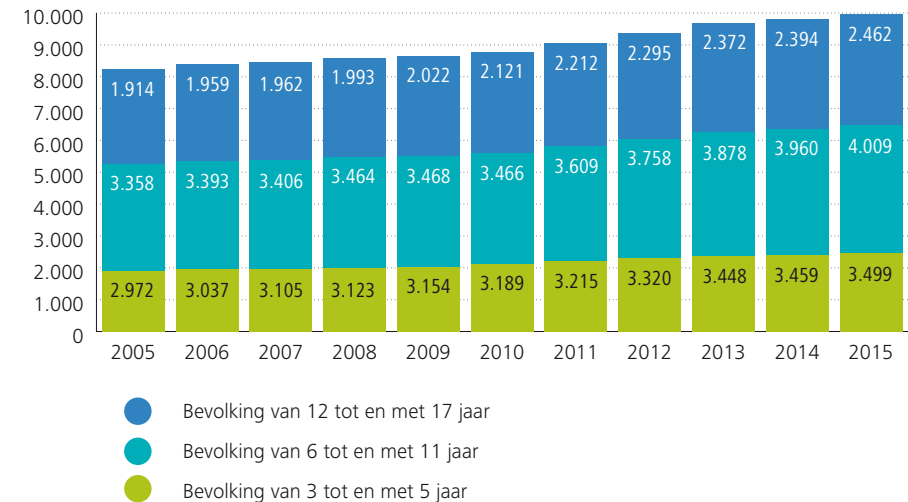
4.1. EVOLUTIE VAN DE BEVOLKING VAN 3 TOT EN MET 17 JAAR

Tussen 2005 en 2015 is het aantal kinderen tussen 3 en 17 jaar gestegen in de gemeente **4-1**. Het aandeel kinderen van 6 tot 11 jaar en adolescenten (12-17 jaar) in de totale bevolking is relatief stabiel gebleven (rond respectievelijk 7 % en 6 %) en dat van kinderen van 3 tot 5 jaar is lichtjes gestegen (van 4 % in 2005 tot 4,5 % in 2015).

Het is zo dat de cijfers uit figuur **4-1** gebaseerd zijn op de **officiële bevolking**, wat betekent dat bepaalde kinderen (van wie de ouders bijvoorbeeld in het wachtregister zijn ingeschreven of in een onregelmatige verblijfssituatie verkeren) niet zijn inbegrepen. Deze laatste kunnen echter toch schoollopen in de gemeente en opgenomen zijn in de gegevens van de schoolbevolking (zie volgend punt). Het kan daarentegen gebeuren dat sommige leerlingen die in de officiële bevolking worden meegerekend, niet opgenomen zijn in de gegevens van de schoolbevolking omdat deze enkel de leerlingen van scholen van de Franse of Vlaamse Gemeenschap bevatten. De schoolbevolking omvat trouwens ook adolescenten van meer dan 17 jaar die nog schoolplichtig zijn.

4-1

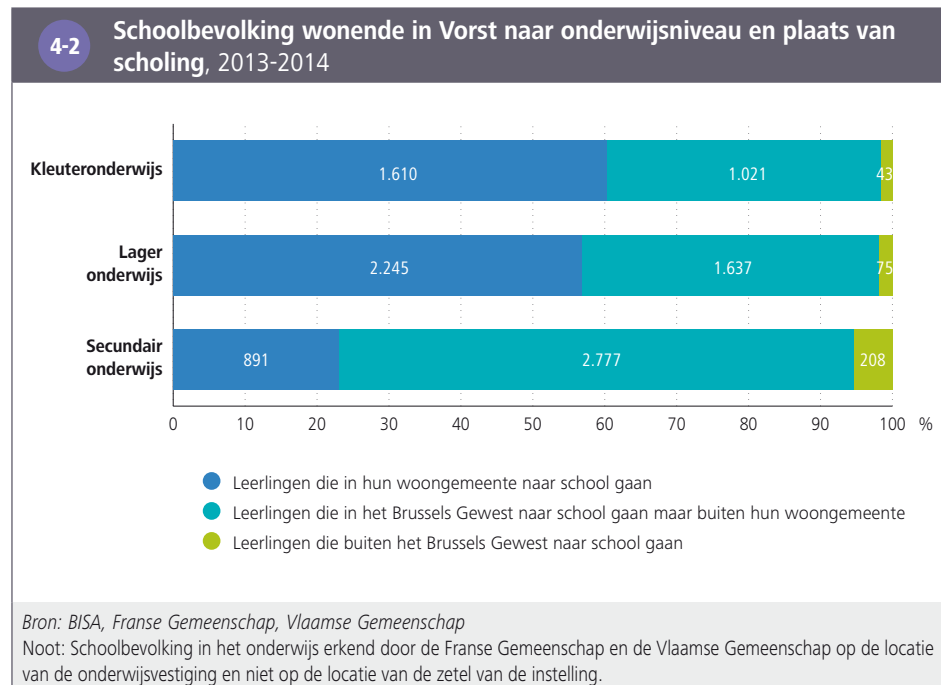
Evolutie van de bevolking van 3 tot en met 17 jaar, Vorst,
1 januari 2005-2015

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

4.2. SCHOOLBEVOLKING: ONDERWIJSNIVEAU, PLAATS VAN SCHOLING EN ONDERWIJSVORM

Tijdens het schooljaar 2013-2014 waren respectievelijk 2 674, 3 957 en 3 874 **leerlingen** die in Vorst wonen, in het kleuter-, lager en secundair onderwijs van een van de twee Gemeenschappen (Franse of Vlaamse) ingeschreven⁶. Van de leerlingen in het kleuteronderwijs gaat 60 % naar een school in Vorst, tegenover 57 % in het lager onderwijs en slechts 23 % in het secundair onderwijs **4-2**. Zo is meer dan drie vierde van de leerlingen in het secundair onderwijs die in Vorst wonen, in een school in een andere gemeente ingeschreven, waaronder ongeveer 40 % in Ukkel, 15 % in Elsene, 13 % in Brussel-Stad en 12 % in Sint-Gillis.

Van de leerlingen in het secundair onderwijs die in Vorst wonen, volgt 30,5 % het algemeen **onderwijs**, 17 % het technisch onderwijs en kunstonderwijs en 15 % het beroepsonderwijs. Deze aandelen sluiten aan bij deze van het Gewest **4-3**. Het aandeel leerlingen in het buitengewoon onderwijs (lager onderwijs en secundair onderwijs) is dan weer iets hoger in Vorst (5,1 %) dan in het Gewest (4,6 %).

4-3 Verdeling van de schoolbevolking in het leerplichtonderwijs (woonplaats) naar onderwijsniveau en onderwijsvorm, 2013-2014

	Vorst		Brussels Gewest
	Aantal	% in het niveau	% in het niveau
Lager onderwijs			
Lager onderwijs	3.716	93,9	94,5
Buitengewoon basisonderwijs	241	6,1	5,5
Totaal lager onderwijs	3.957	100,0	100,0
Secundair onderwijs			
Secundair onderwijs 1 ^{ste} graad	1.298	33,5	33,7
Secundair onderwijs 2 ^{de} en 3 ^{de} graad (en 4 ^{de} graad voor de Franse Gemeenschap)			
<i>Algemeen secundair onderwijs</i>	1.182	30,5	29,2
<i>Technisch secundair onderwijs</i>	627	16,2	16,9
<i>Kunstsecundair onderwijs</i>	14	0,4	0,4
<i>Beroepssecundair onderwijs</i>	593	15,3	16,1
Buitengewoon secundair onderwijs	160	4,1	3,7
Totaal secundair onderwijs	3.874	100,0	100,0

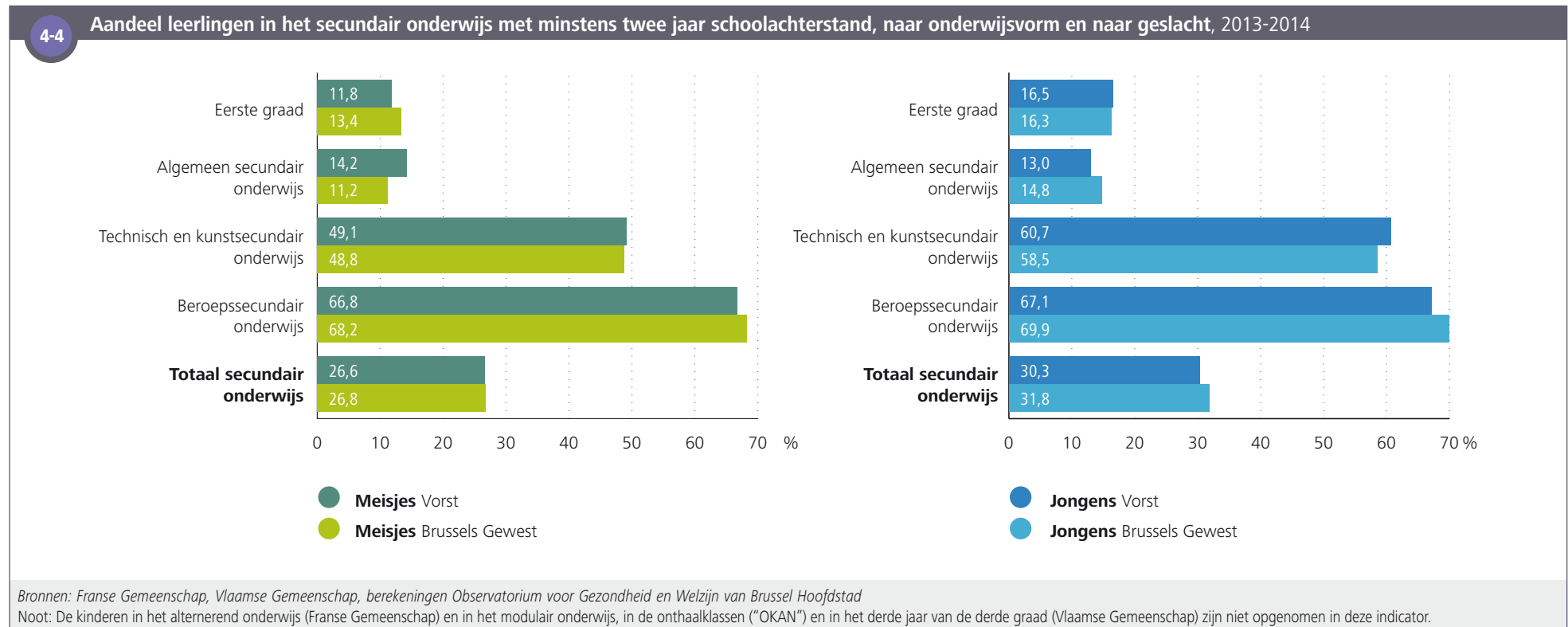
Bron: BISA, Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap
 Noot: De gegevens van de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zijn per onderwijsvorm gehergroepeerd.

⁶ Leerlingen die onderwijs volgen binnen een school die niet erkend is door de overheid (Europese of internationale scholen, privéscholen die niet officieel erkend zijn door één van de twee Gemeenschappen, thuisonderwijs) zijn dus niet opgenomen in deze statistieken.

4.3. SCHOOLACHTERSTAND

Het aandeel leerlingen met een **schoolachterstand** (twee jaar of meer) houdt sterk verband met de richting, en dit zowel in Vorst als in het Gewest. Het beroepsonderwijs telt het meeste leerlingen met een schoolachterstand, gevolgd door het technisch en kunstonderwijs en vervolgens het algemeen onderwijs. Jongens hebben meestal meer achterstand dan meisjes, met uitzondering van het algemeen onderwijs in Vorst, waar het tegendeel geldt.

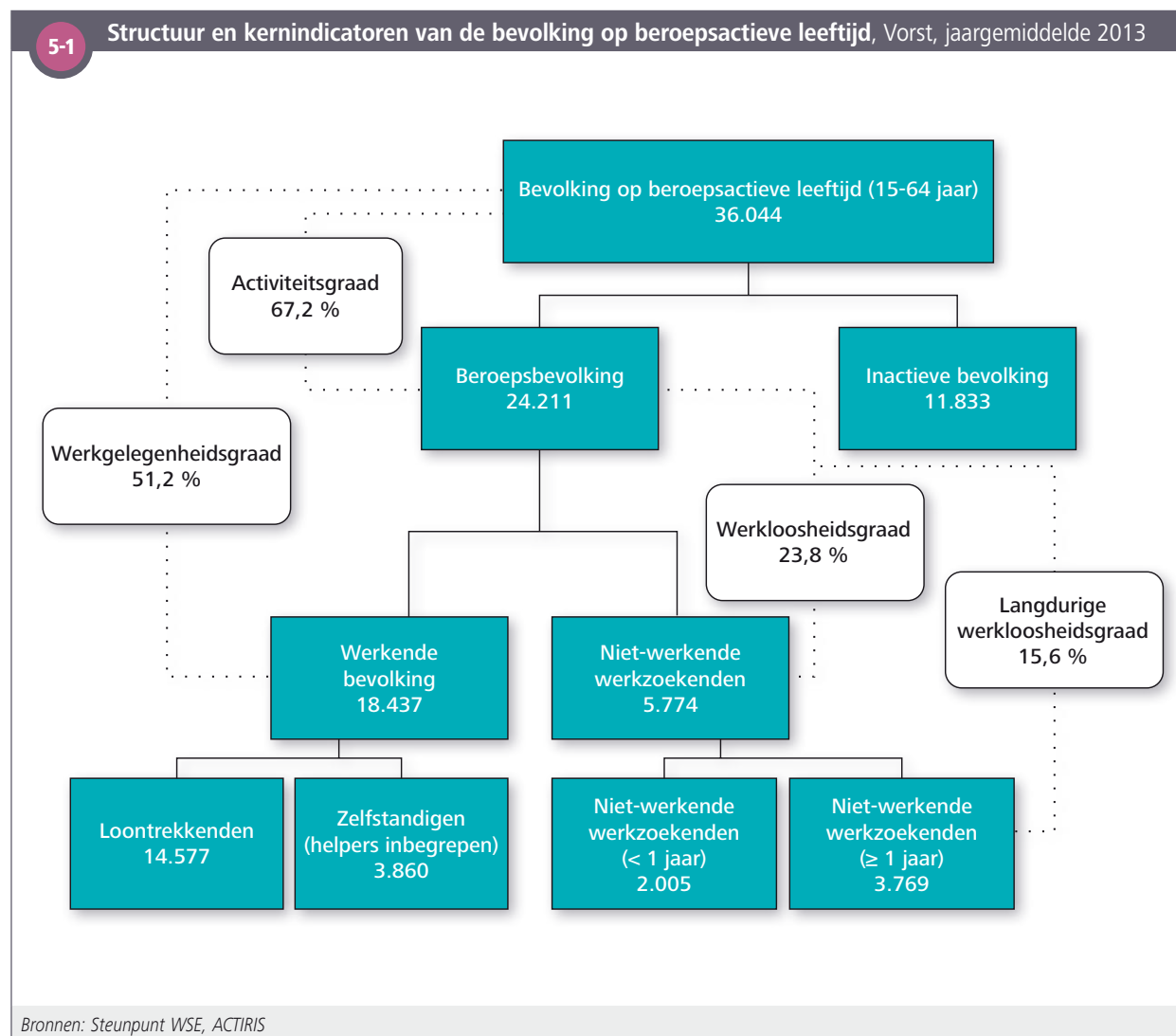
Het aandeel leerlingen met een schoolachterstand in het secundair onderwijs, alle richtingen samen, bedraagt 27 % bij de meisjes en 30 % bij de jongens, wat vergelijkbaar is met het gewestelijk gemiddelde. Jongens die in Vorst wonen, hebben wel iets minder schoolachterstand dan in het Brussels Gewest. De vaststellingen verschillen trouwens volgens graad, leerrichting en geslacht **4-4**.

5. ARBEIDSMARKT

5.1. SOCIO-ECONOMISCHE POSITIE VAN DE BEVOLKING

In 2013 is iets meer dan twee derde van de 36 044 personen op beroepsleeftijd (15-64 jaar) actief op de arbeidsmarkt in Vorst. Iets meer dan drie op de vier van hen heeft een baan (werkende actieve bevolking) en iets minder dan een op de vier is bij Actiris ingeschreven als "niet-werkende werkzoekende" (NWWZ). Ongeveer twee derde van de werklozen is minder dan een jaar werkloos ⁵⁻¹.

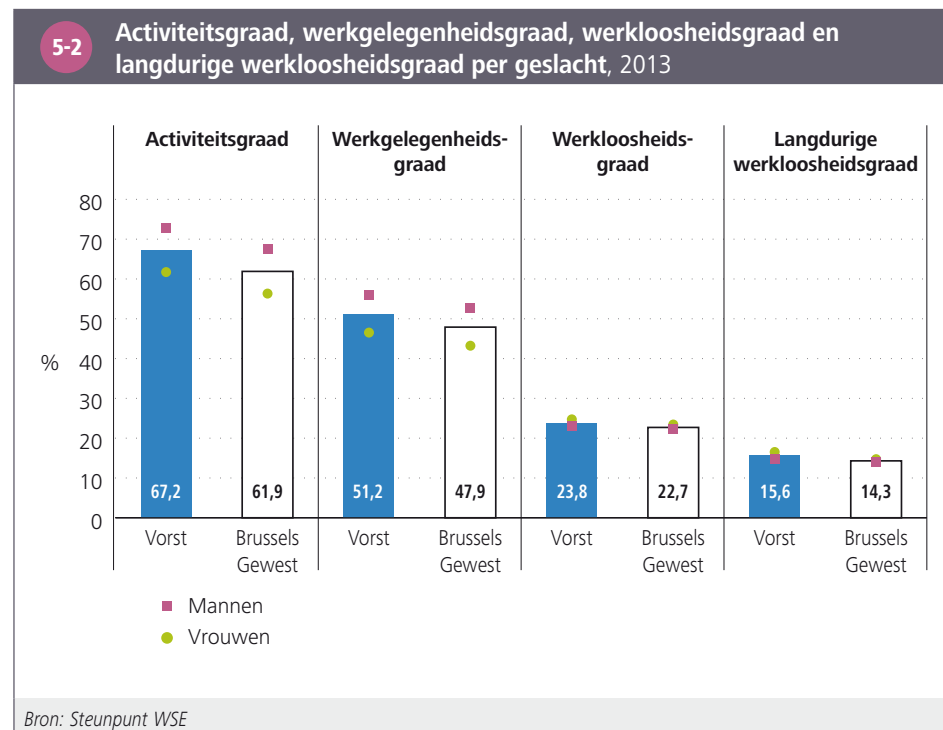

⁷ In dit hoofdstuk worden de beroepsbevolking en de werkende bevolking onderschat omdat de personen die in de Europese en internationale instellingen werken, zeelui bij de koopvaardij, huishoudelijk personeel en zwartwerkers niet in rekening worden gebracht.

5.2. ACTIVITEITS-, WERKGELEGENHEIDS- EN WERKLOOSHEIDSGRAAD

De **activiteitsgraad** is veel hoger in Vorst dan in het Brussels Gewest, zowel voor mannen als voor vrouwen. De actieve bevolking in Vorst lijkt even moeilijk toegang te hebben tot werk dan in het Gewest: de **werkloosheidsgraad** (totaal en van lange duur⁸) is zelfs iets hoger in Vorst dan in het Gewest, en dit voor beide geslachten. Tenslotte is de **werkgelegenheidsgraad** hoger in Vorst dan in het Gewest, zowel voor de mannen als voor de vrouwen.

Voor de activiteitsgraad en de werkgelegenheidsgraad zijn de **genderongelijkheden** even sterk aanwezig in Vorst als in het Gewest **5-2**.

De hogere **activiteitsgraad** in Vorst (in vergelijking met het Brussels Gewest) geldt voor alle **leeftijdsgroepen**, maar het verschil is het grootst voor de 25-49 jarigen: hun activiteitsgraad bedraagt ongeveer 80 % in Vorst (tegenover 73 % voor het Gewest) in 2013. Ook de **werkloosheidsgraad** is lichtjes hoger in Vorst voor alle leeftijdsgroepen, maar het verschil met het Gewest is groter voor de jongeren (15-24 jaar): hun werkloosheidsgraad bedraagt 40 % in Vorst (tegenover 36 % in het Gewest). Dit heeft een **werkgelegenheidsgraad** van de jongeren die iets lager is dan het gewestelijke gemiddelde tot gevolg, terwijl deze hoger is voor personen van 50 tot 64 jaar **5-3**.

5-3 Activiteitsgraad, werkgelegenheidsgraad en werkloosheidsgraad per leeftijdsgroep, 2013

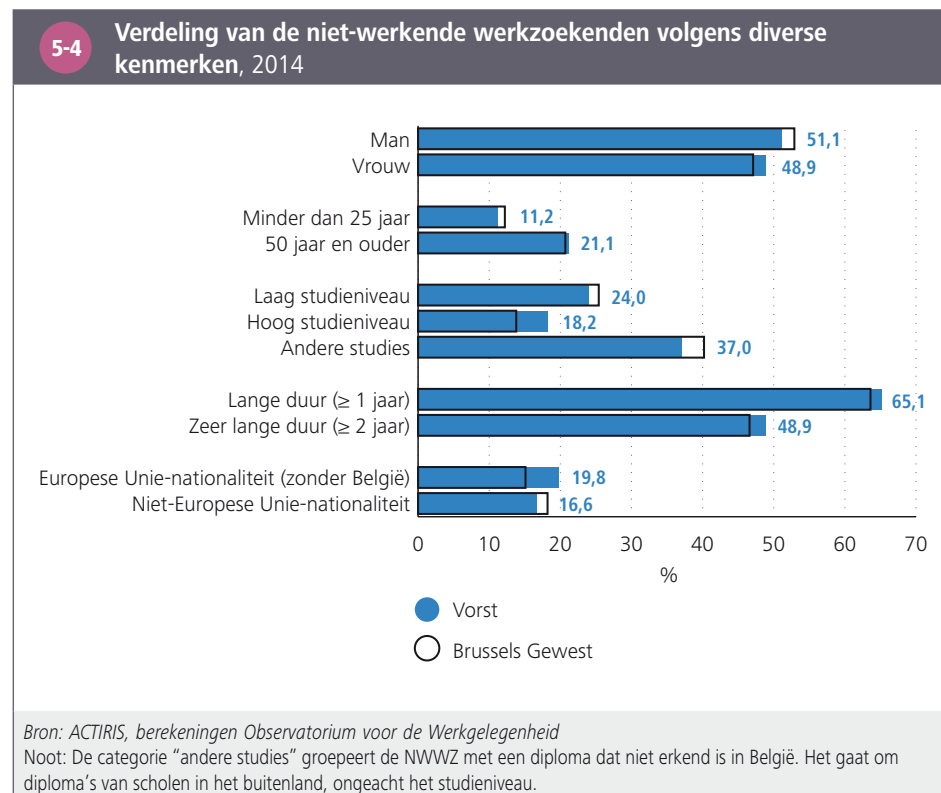
Leeftijdsgroep	Activiteitsgraad (%)		Werkgelegenheidsgraad (%)		Werkloosheidsgraad (%)	
	Vorst	Brussels Gewest	Vorst	Brussels Gewest	Vorst	Brussels Gewest
15 tot 24 jaar	29,8	28,7	17,9	18,3	39,8	36,3
25 tot 49 jaar	79,5	73,1	61,3	57,1	22,8	21,9
50 tot 64 jaar	62,6	58,8	49,0	42,1	21,6	20,1
Totaal	67,2	61,9	51,2	47,9	23,8	22,7

Bron: Steunpunt WSE

⁸ De langdurige **werkloosheidsgraad** stemt overeen met het aantal personen dat een jaar of meer werkloos is ten opzichte van de beroepsbevolking.

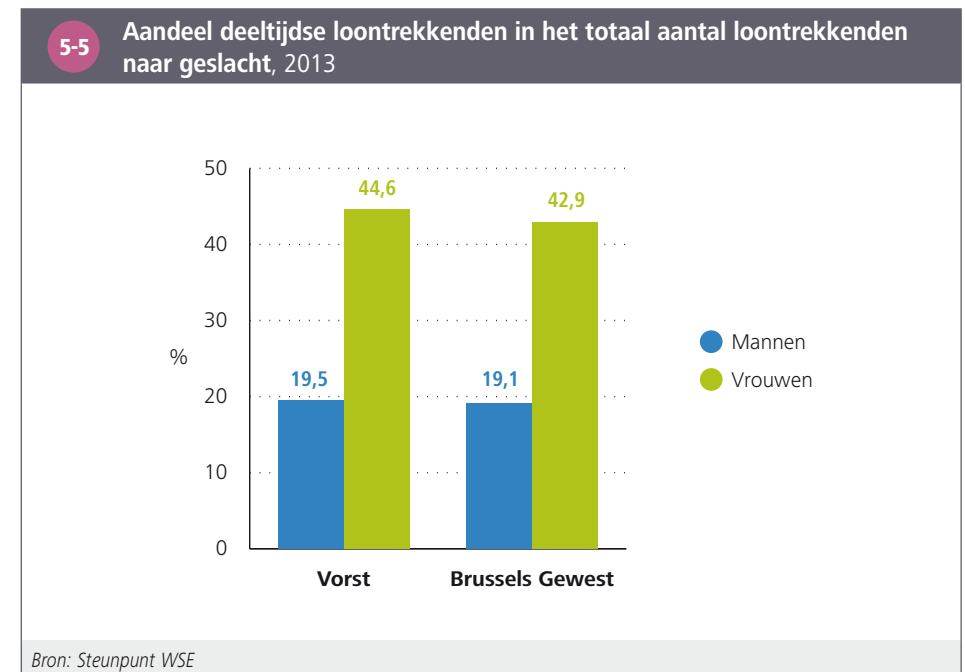
5.3. PROFIEL VAN DE NIET-WERKENDE WERKZOEKENDEN

Het profiel van de **niet-werkende werkzoekenden** (NWWZ) verschilt op meerdere punten tussen Vorst en het Gewest. Er is een opmerkelijk verschil wat het diplomaniveau betreft: het studieniveau van de NWWZ is in Vorst in verhouding veel hoger dan voor het Gewest, met een groter aandeel gediplomeerden van het hoger onderwijs en een kleiner aandeel personen met ten hoogste het diploma lager secundair onderwijs of een diploma dat niet erkend is in België. Onderdanen uit de Europese Unie (EU-28 zonder België) zijn eveneens oververtegenwoordigd bij de NWWZ in Vorst in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde, in tegenstelling tot de NWWZ van Belgische nationaliteit en uit een niet-Europees land. In vergelijking met het Gewest vinden we bij de NWWZ in Vorst tenslotte een hoger aandeel vrouwen en een hoger aandeel NWWZ die al een jaar of langer werkloos zijn **5-4**.

5.4. DEELTIJDSE WERKNEMERS

Zowel Vorst als het Gewest tellen duidelijk meer vrouwelijke dan mannelijke deeltijdse werknemers. Het aandeel deeltijdse werknemers onder de vrouwen is trouwens hoger in Vorst dan in het Gewest: in Vorst werkt 45 % van de loontrekkende vrouwen deeltijds (tegenover 43 % in het Brussels Gewest) **5-5**. Deze vaststelling, gekoppeld aan deze van hun hoge **werkloosheidsgraad**, zou erop kunnen wijzen dat vrouwen in Vorst relatief moeilijker toegang krijgen tot kwalitatief werk (op basis van de indicator van het deeltijds werk).

6. ECONOMISCHE ACTIVITEIT

6.1. BINNENLANDSE WERKGELEGENHEID

Wat de **binnenlandse werkgelegenheid** in 2013 betreft, werken er 4 077 **zelfstandigen** en 14 413 **loontrekkenden** in Vorst (ongeacht de gemeente waar ze wonen), wat goed is voor respectievelijk 5 % van de zelfstandigen en 2 % van de loontrekkenden van het Gewest.

Wat de arbeidsplaatsen betreft, is het aandeel arbeiders bijna tweemaal zo hoog in Vorst (39 % van de plaatsen) dan in het Gewest (20 % van de plaatsen). Hierdoor is het aandeel arbeidsplaatsen van ambtenaren, maar vooral bedienden, lager dan in het Gewest **6-1**. Meer dan vier vijfde van de arbeiders in de gemeente zijn mannen. Dit verklaart in grote mate het feit dat het aandeel arbeidsplaatsen dat in Vorst door mannen wordt bekleed, bijzonder hoog is (63 % tegenover 50 % voor het Gewest). Het hoge aandeel arbeiders die in Vorst werken, houdt verband met de aanwezigheid van de autofabriek Audi in de gemeente.

6-1 Aantal arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling per geslacht en statuut, 31 december 2013		
	Vorst	Brussels Gewest
Aantal arbeidsplaatsen naar plaats van tewerkstelling	15.798	621.821
Verdeling naar geslacht (in % van het totaal)		
Man	63,0	49,8
Vrouw	37,0	50,2
Verdeling naar statuut (in % van het totaal)		
Arbeider	38,8	20,2
Bediende	46,1	60,8
Ambtenaar	15,2	19,1

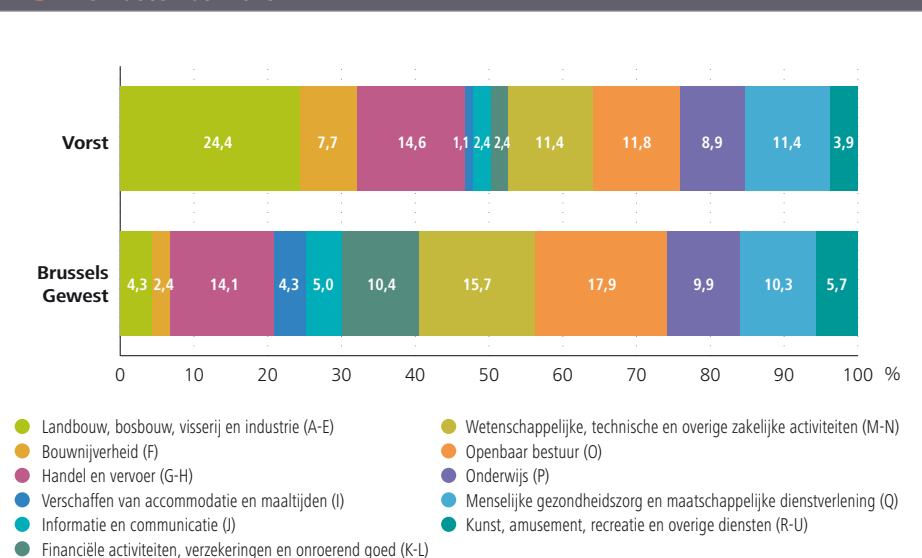
Bron: RSZ, berekeningen BISA

De aanwezigheid van Audi in de gemeente heeft ook invloed op de verdeling van de arbeidsplaatsen per **bedrijfstak** **6-2**. De secundaire sector is in verhouding veel belangrijker in Vorst dan in het Gewest. De verwerkende industrie is veruit de grootste

sector inzake binnenlandse werkgelegenheid in Vorst (met ongeveer een vierde van de plaatsen, of bijna achtmaal meer dan in het Gewest). Het is de tweede gemeente in termen van aantal arbeidsplaatsen in deze sector. Ook de bouwsector, die goed is voor 8 % van de arbeidsplaatsen in Vorst, is oververtegenwoordigd in vergelijking met het Gewest (2 % van de plaatsen).

Andere sectoren zijn daarentegen ondervertegenwoordigd in termen van arbeidsplaatsen in de gemeente, in het bijzonder deze van de financiële en verzekeringsactiviteiten en vastgoed (slechts 2 % van de plaatsen in Vorst tegenover 10 % in het Gewest), maar ook deze van de horeca, de informatie- en communicatiesector en de overheid.

6-2 Verdeling van het aantal arbeidsplaatsen per activiteitssector, 31 december 2013

Bron: RSZ, berekeningen BISA

6.2. ONDERNEMINGEN

De statistieken van het **aantal ondernemingen**, die hier worden vermeld, hebben enerzijds betrekking op de **lokale vestigingseenheden** (exploitatiezetels van de ondernemingen met minstens een werknemer die aangegeven is bij de RSZ), en anderzijds op de **btw-plichtige ondernemingen** (enkel de maatschappelijke zetels van ondernemingen tellen mee)⁹.

Op 31 december 2013 telt Vorst 1 036 **lokale vestigingseenheden** op haar grondgebied (of 3 % van het totale aantal eenheden in het Brussels Gewest). Vestigingen met 10 tot 49 loontrekkenden zijn lichtjes oververtegenwoordigd in de gemeente in vergelijking met het gewestelijke gemiddeld **6-3**.

6-3 Aantal lokale vestigingseenheden volgens grootte, 31 december 2013		
	Vorst	Brussels Gewest
Totale aantal lokale vestigingseenheden	1.036	34.881
Verdeling naar grootteklasse in aantal werknemers (in % van het totaal)		
1 tot 9 werknemers	76,1	78,2
10 tot 49 werknemers	19,9	16,6
50 tot 199 werknemers	3,1	3,8
200 werknemers en meer	1,0	1,4
<i>Bron: RSZ, gedecentraliseerde gegevens, berekeningen BISA</i>		
<i>Noot: Locatie volgens de zetel van de lokale vestigingseenheid.</i>		

Op 31 december 2014 hebben 3 960 **btw-plichtige ondernemingen** hun maatschappelijke zetel in Vorst (d.i. 4 % van alle ondernemingen die btw-plichtig zijn in het Brussels Gewest).

De dynamiek van de **oprichting** van ondernemingen is gemiddeld identiek in Vorst en het Gewest tussen 2010 en 2014: in de gemeente werden gemiddeld 12 ondernemingen per jaar opgericht op 100 ondernemingen, net als in het Gewest.

Wat het aantal **stopzettingen** betreft, registreerde de gemeente in die periode gemiddeld 8,6 stopzettingen per jaar op 100 ondernemingen (sluit opnieuw nauw aan bij het aandeel van het Gewest) **6-4**.

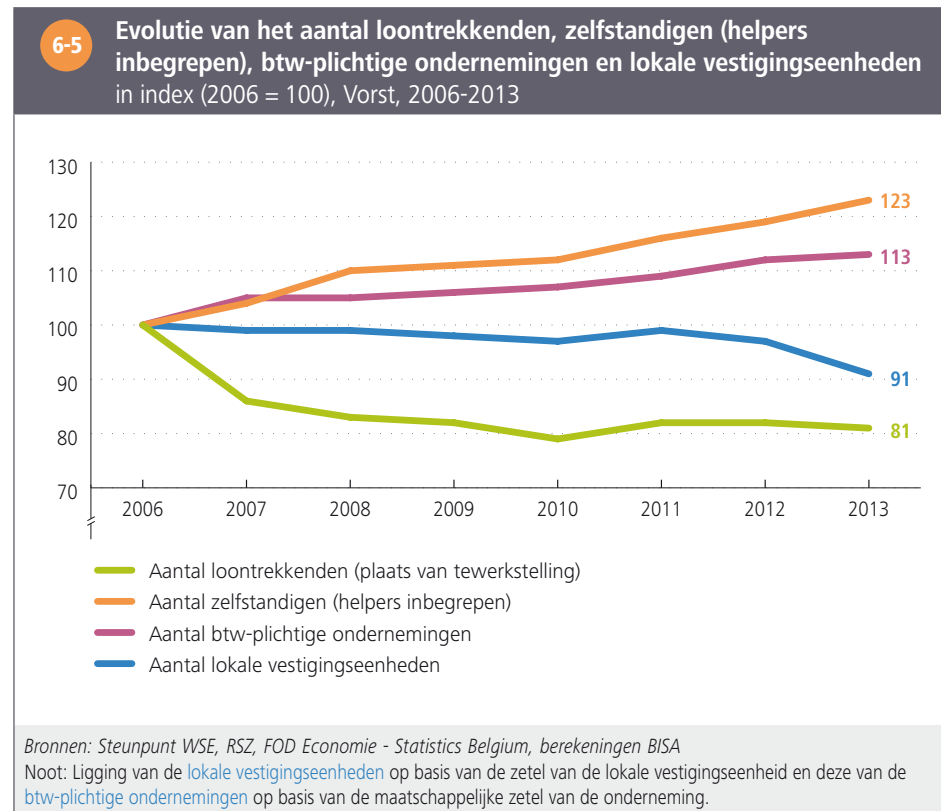
Het aantal **faillissementen** (die slechts een deel van de stopzettingen vertegenwoordigen) in Vorst sluit in verhouding nauw aan bij dat van het Gewest in deze periode (2,1 ondernemingen op 100 in Vorst tegenover 2,6 op 100 voor het Gewest). De hoogste faillissementsgraad in Vorst wordt in de periode 2010-2014 geregistreerd in de sector van de horeca, vervoer en opslag, bouw (dat is ook het geval op gewestelijk vlak).

6-4 Demografisch verloop van de ondernemingen		
	Vorst	Brussels Gewest
Aantal btw-plichtige ondernemingen op 31 december 2014	3.960	94.436
Gemiddelde jaarlijkse oprichtingsgraad van btw-plichtige ondernemingen (2010-2014) (%)	12,1	12,0
Gemiddelde jaarlijkse stopzettingsgraad van btw-plichtige ondernemingen (2010-2014) (%)	8,6	8,3
Gemiddelde jaarlijkse faillissementsgraad van ondernemingen (2010-2014) (%)	2,1	2,6
<i>Bron: FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA</i>		
<i>Noot: Locatie volgens de maatschappelijke zetel van de wettelijke eenheid. De verschillende percentages stemmen overeen met de jaarlijkse gemiddelde percentages voor de periode 2010-2014.</i>		

⁹ Het aantal **btw-plichtige ondernemingen** is bijna altijd hoger dan het aantal **lokale vestigingseenheden** in een gemeente. Dat is te wijten aan het feit dat de statistieken van de ondernemingen die btw-plichtig zijn, ondernemingen vermelden die geen enkele werknemer aangeven bij de RSZ, wat het geval is voor een groot aantal zelfstandigen. Deze ondernemingen zonder werknemers worden niet in de statistieken over de lokale vestigingseenheden vermeld.

6.3. EVOLUTIE 2006-2013

Het aantal **lokale vestigingseenheden** en loontrekkenden daalde in Vorst in de periode 2006-2013 (in tegenstelling tot de relatief onveranderde situatie in het Gewest). Het aantal lokale vestigingseenheden daalde met ongeveer 10 %, terwijl het aantal loontrekkenden een val van ongeveer 20 % kende in die periode. De sterkste daling deed zich in 2007 voor met de herstructurering van de VW-fabriek (die Audi geworden is), waarbij drie- tot vierduizend banen verloren gingen. Het aantal **btw-plichtige ondernemingen** is daarentegen gestegen met 13 % (ongeveer hetzelfde ritme als voor het Gewest) en het aantal zelfstandigen steeg in die periode met 23 % (dit groeicijfer is iets lager dan dat van het Brussels Gewest) **6-5**.

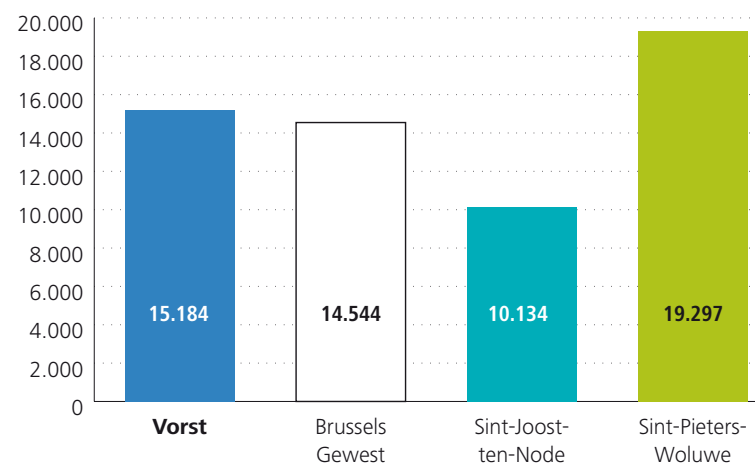
7. INKOMENS

7.1. FISCALE INKOMENS

Volgens de [fiscale statistieken](#) en rekening houdend met de samenstelling van de huishoudens, bedraagt het [gemiddeld inkomen](#)¹⁰ 15 184 euro in Vorst voor het jaar 2012, ongeveer 4 % onder het Brusselse gemiddelde. Het gemiddeld inkomen van de gemeente sluit dus nauw aan bij dat van het Gewest. Het gemiddeld inkomen in het Gewest is het laagst in Sint-Joost-ten-Node en het hoogst in Sint-Pieters-Woluwe [7-1](#).

7-1

Gemiddeld inkomen na belastingen per gewijzigde verbruikseenheid in euro, inkomens 2012

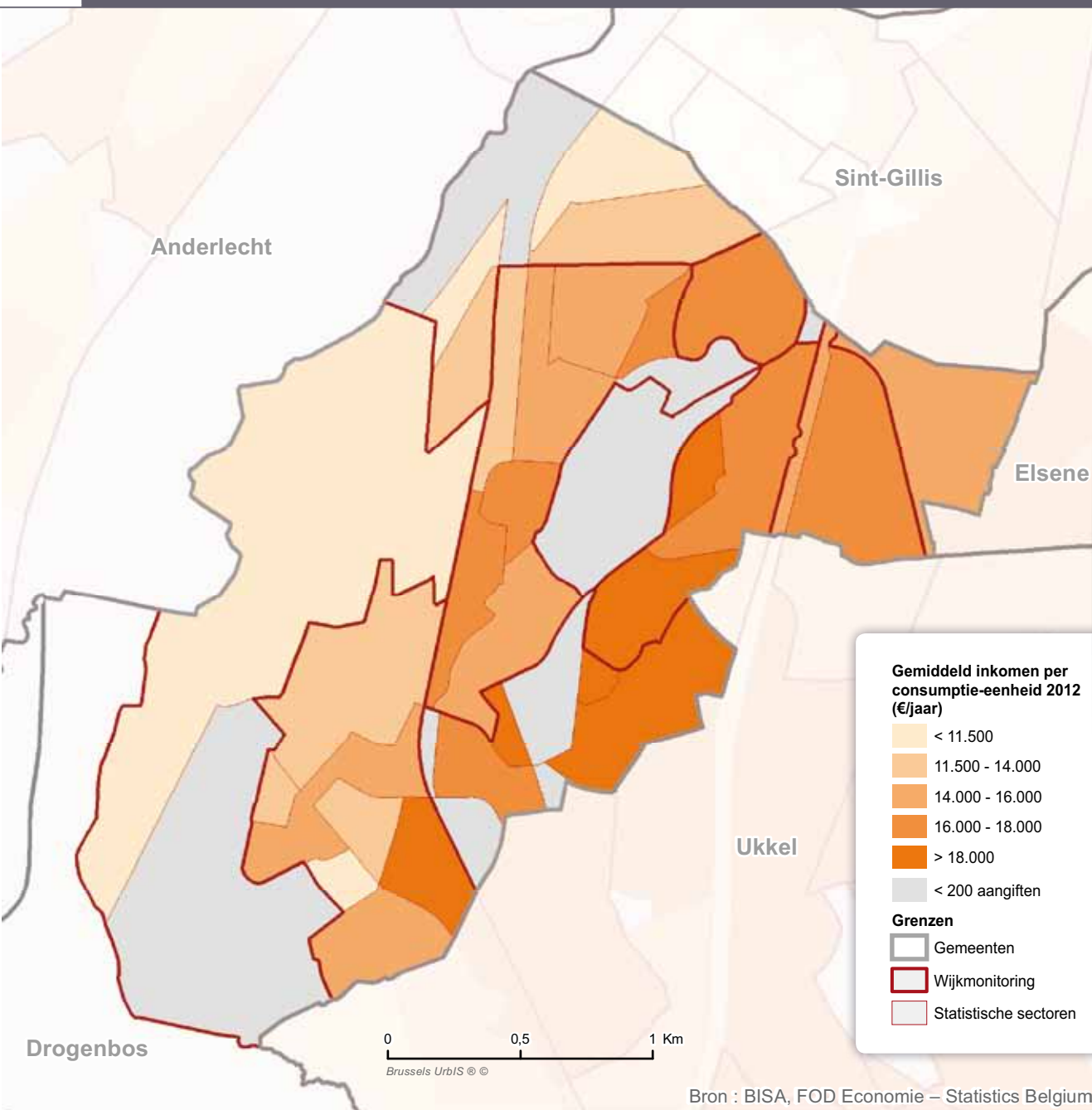

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

¹⁰ Het gaat hier over het [gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid \(GVE\)](#) na belastingen, zie woordenlijst.

7-2

Gemiddeld inkomen na belastingen per gewijzigde verbruikseenheid per statistische sector in euro, Vorst, inkomens 2012

Bron : BISA, FOD Economie – Statistics Belgium

Net als bij het Gewest verbergen de gemiddelden een heel sterke heterogeniteit en sterke ongelijkheden op het grondgebied van Vorst 7-2.

Het **gemiddeld inkomen** schommelt van 10 362 euro in de **statistische sector** “Bollinckx” in het westen van de **wijk** “Industrie Zuid” (industriële gebied met een beperkt aantal huishoudens) tot 22 081 euro in de sector “Stuart Merrill” van de wijk “Sint-Denijs”.

De gemeente Vorst ligt op de grens tussen de **eerste** en de **tweede kroon**, met achtergestelde **wijken** in het westen en in het noorden (lager gelegen deel van Vorst) en welgestelde wijken in het zuiden en het oosten (het hoger gelegen deel van de gemeente). De sociodemografische realiteiten die in de gemeente worden vastgesteld, lijken - afhankelijk van de wijken - op deze van de aangrenzende gemeenten (met name Ukkel, Sint-Gillis en Anderlecht). Zo zien we bijvoorbeeld dat het gemiddeld inkomen hoger is (en overeenstemt met het inkomen in de meeste wijken van Ukkel) in de wijken Vossegat-Roosendaal en Altitude 100 (allebei grenzend aan Ukkel), waar de bevolking trouwens ouder is. Laag- Vorst, dat deels in de industriële as van de Zennevallei ligt en bijgevolg in het verlengde van de **arme sikkel** aansluitend bij de wijken van Anderlecht en Sint-Gillis, toont duidelijk lagere gemiddelde inkomens.

Bepaalde **statistische sectoren** met sociale woningen (Foyer forestois-Madelon) tekenen eveneens lagere gemiddelde inkomens op.

De graad van **inkomensongelijkheid**, gemeten door de **Gini-coëfficiënt**¹¹, sluit aan bij het gemiddelde van de 19 gemeenten **7-3**.

7-3 Gini-coëfficiënt, fiscale inkomens 2012		
	Vorst	Gemiddelde van de 19 gemeenten
Gini-coëfficiënt - Totaal netto belastbaar inkomen	0,45	0,46
Gini-coëfficiënt - Inkomen na belastingen	0,38	0,39

Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

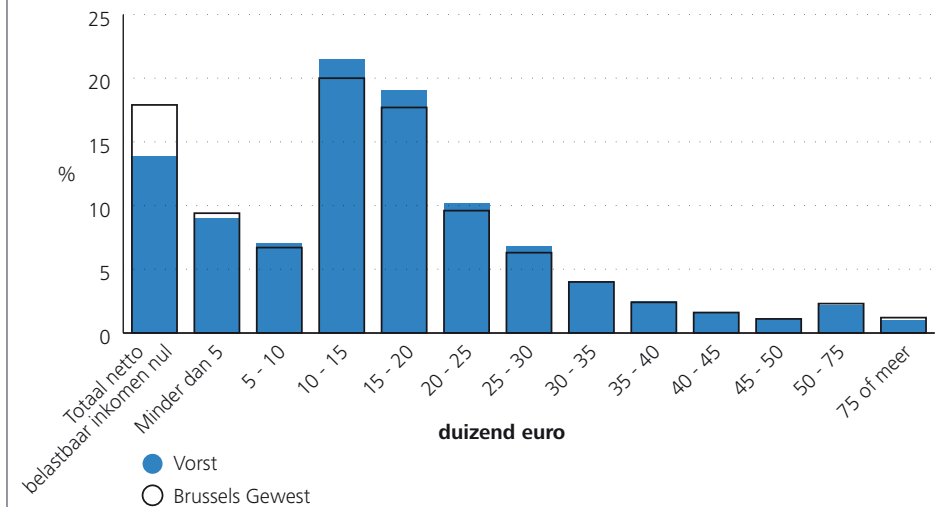
De **aangiften** van inkomens van 10 000 tot 20 000 euro zijn oververtegenwoordigd in Vorst in vergelijking met hun aandeel in het Gewest, in tegenstelling tot vooral aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is **7-4**.

Het aandeel van de aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, is veel minder groot in Vorst dan in het Brussels Gewest. De aangiften waarvan het totaal netto belastbaar inkomen nul is, zijn van personen met vrijgestelde inkomens of die geen enkel inkomen aangeven aan de personenbelasting. Het kan gaan om personen die niet-belastbare sociale uitkeringen (zoals het **leefloon**) ontvangen, internationale ambtenaren, bepaalde studenten, bepaalde zelfstandigen of personen die inderdaad geen enkel inkomen ontvangen.

Deze categorieën kunnen in bepaalde gevallen ook in de inkomensklassen onder 10 000 euro staan. Gelet op de vertekeningen die inherent zijn aan de **fiscale statistiek**¹², moeten deze inkomensklassen met de nodige voorzichtigheid worden benaderd.

7-4

Verdeling van het aantal fiscale aangiften per inkomensklasse na belastingen, inkomens 2012

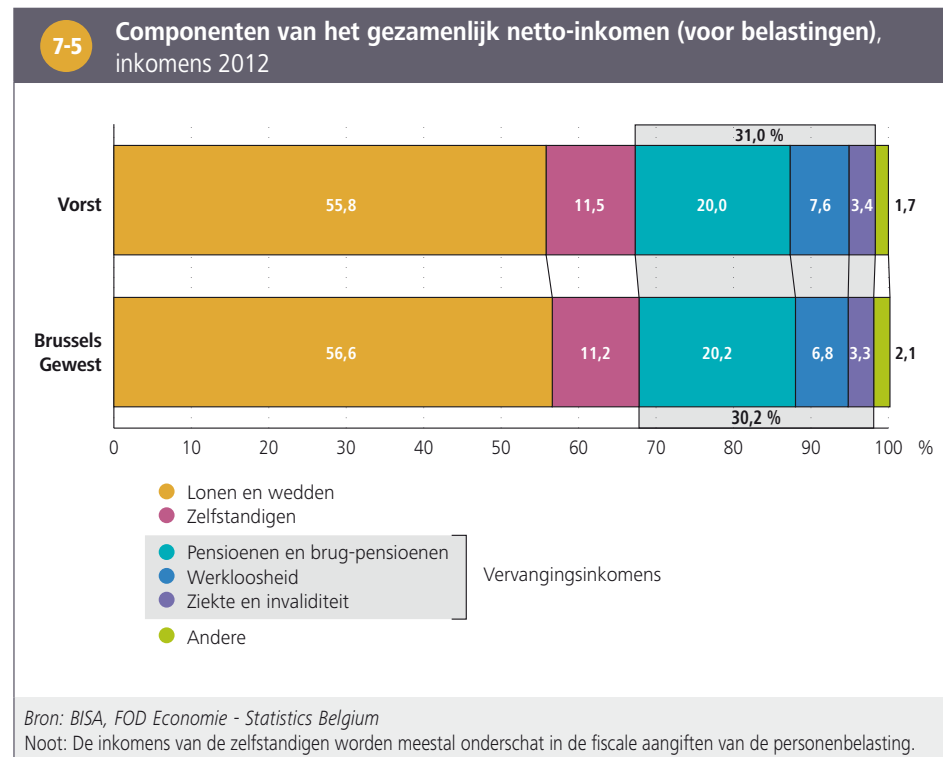
Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium

- Noten:
- In een streven naar eenvoud worden de klassen aangeduid met ronde cijfers, terwijl in werkelijkheid enkel de ondergrens van elke klasse wordt opgenomen.
 - Deze grafiek werd opgesteld zonder onderscheid te maken tussen individuele en gemeenschappelijke aangiften, deze laatste bevatten inkomens van een of twee personen. Een verdeling per type aangiften die verschillend is binnen de gemeente en binnen het hele Gewest kan een invloed hebben op de verdelingen van het aantal aangiften per inkomensklasse.

11 De hier voorgestelde **Gini-coëfficiënt** wordt berekend op basis van de fiscale statistieken en moet onderscheiden worden van deze berekend door Statistics Belgium op basis van de gegevens van de SILC enquête.

12 Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (2016), *Fiscale statistiek van de inkomens, een geschikte gegevensbron om de levensstandaard van de Brusselaars te meten?* Focus nr. 14, februari 2016.

De analyse van de **bron** van deze fiscale inkomens (voor belasting) in 2012 wijst op een soortgelijke verdeling als voor het Gewest. Het aandeel van de fiscale inkomens uit werkloosheidsuitkeringen is echter iets hoger in Vorst dan in het Gewest **7-5**.

7.2. PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Het aantal personen dat afhangt van een vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkeringen of invaliditeitsuitkeringen) of van een bijstandsuitkering is een indicator van het aantal personen dat met een **beperkt inkomen** moet leven, vaak onder de **armoederisicograad**¹³.

In Vorst is het percentage van de beroepsactieve bevolking (18-64 jaar) dat van een werkloosheidsuitkering leeft iets hoger dan in het Gewest (15 % tegenover 13 % in het Brussels Gewest), net als het aandeel van de bevolking van deze leeftijd met een **leefloon** (of **equivalent**) (5,5 % tegenover 4,9 % in het Brussels Gewest).

Bij de jongeren sluit het aandeel gerechtigden op een leefloon (of equivalent) nauw aan bij dat van het Gewest (7 %), het percentage jongeren dat een werkloosheidsuitkering ontvangt, blijkt iets hoger (iets meer dan een jongere op de acht in Vorst tegenover iets meer dan een op de tien voor het Gewest). Bij de oudere personen (65 jaar en ouder) is het aandeel dat een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) ontvangt lichtjes lager dan in het Gewest, maar het blijft hoog (ongeveer een persoon op de tien) **7-6**.

7-6 Aantal en aandeel personen dat een beroep doet op een werkloosheidsuitkering, invaliditeitsuitkering of bijstandsuitkering, per leeftijdsklasse, 1 januari 2014

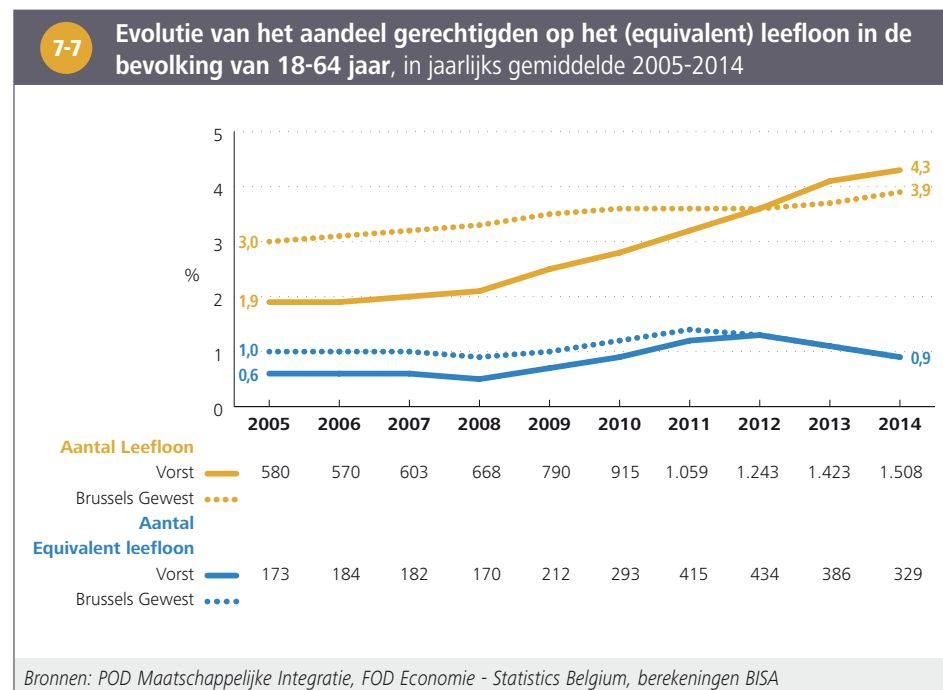
	Vorst		Brussels Gewest
	Aantal	%	%
Bevolking van 18 tot 24 jaar	4.466	100,0	100,0
Leefloon of equivalent leefloon van het OCMW	587	13,1	10,6
Werkloosheidsuitkering ¹	323	7,2	6,9
Bevolking van 18 tot 64 jaar	34.557	100,0	100,0
Leefloon of equivalent leefloon van het OCMW	1.885	5,5	4,9
Werkloosheidsuitkering ¹	5.175	15,0	12,9
Invaliditeitsuitkeringen ²	1.333	3,9	3,9
Uitkering voor personen met een handicap ²	641	1,9	1,9
Bevolking van 65 jaar en meer	7.511	100,0	100,0
Inkomensgarantie voor ouderen	725	9,7	10,7
Uitkering voor personen met een handicap ²	414	5,5	6,5

Bronnen: POD Maatschappelijke Integratie, RVA, RIZIV, FOD Sociale Zekerheid, RVP, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad
 Noten: [1] Het gaat om het aantal betalingen van uitkeringen.
 [2] Gegevens op 31 december 2013

13 Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel-Hoofdstad (2015) *Welzijnsbarometer 2015*. Brussel: Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

In termen van **evolutie** steeg het aandeel gerechtigden op een **leefloon** van 1,9 % van de bevolking op actieve leeftijd (18-64 jaar) in 2005 tot 4,3 % (meer dan het dubbele) in 2014, wat dus sneller is dan in het Gewest. Terwijl het aandeel gerechtigden op een leefloon in het begin van de periode lager was in Vorst dan in het Gewest, is dat niet langer het geval in 2012 en wordt het omgekeerde vastgesteld in 2013 en 2014.

Het aandeel gerechtigden op een **equivalent leefloon** was tot in 2012 ook lager dan in het Gewest, waarna het op hetzelfde peil blijft. De algemene tendens is echter dezelfde als op gewestelijk niveau: na een stijging tussen 2009 en 2011 wordt een belangrijke daling van het aandeel gerechtigden op een equivalent leefloon vastgesteld in 2013 en 2014, zowel in Vorst als in het Gewest **7-7**. Deze tendens wordt grotendeels verklaard door bepaalde federale maatregelen inzake asiel- en migratiebeleid, die tijdens deze periode (2013-2014) hebben geleid tot een daling van de asielzoekers en de vreemdelingen die niet in het bevolkingsregister ingeschreven zijn en die aanspraak kunnen maken op financiële hulp.

7.3. RECHTHEBBENDEN OP DE VERHOOGDE TEGEMOETKOMING (RVV)

Het aantal **rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming** (RVV) voor de verzekering voor geneeskundige verzorging kan worden gebruikt als een indicator voor het aantal personen dat in moeilijke financiële omstandigheden leeft.

In januari 2015 hebben 13 921 personen recht op een verhoogde tegemoetkoming in Vorst als gerechtigde of als persoon ten laste, wat overeenstemt met een kwart van de bevolking in Vorst (zelfde aandeel als voor het Gewest). In navolging van de situatie in het Gewest zijn de percentages rechthebbenden hoger bij kinderen en jongeren onder de 25 jaar, alsook bij de ouderen (65 jaar en ouder) **7-8**.

7-8

Aantal en aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV), per leeftijdsklasse en per geslacht, januari 2015

Leeftijdsklasse	Vorst						Brussels Gewest		
	Aantal rechthebbenden ¹			Percentage rechthebbenden ¹ in de bevolking			Percentage rechthebbenden ¹ in de bevolking		
	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal	Man	Vrouw	Totaal
Minder dan 18 jaar	2.055	1.931	3.986	32,0	31,3	31,7	33,5	33,2	33,3
18 - 24 jaar	574	679	1.253	27,1	29,1	28,2	27,2	27,8	27,5
25 - 64 jaar	2.843	3.591	6.434	19,0	23,2	21,1	19,2	23,0	21,1
65 jaar en meer	759	1.489	2.248	25,6	32,7	29,9	26,4	32,1	29,8
Totaal	6.231	7.690	13.921	23,5	27,0	25,3	24,1	27,1	25,6

Bronnen: KSZ-Datawarehouse Arbeidsmarkt en sociale bescherming, BISA, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

Noot: [1] Gerechtigden en personen ten laste.

8. GEMEENTELIJKE FINANCIËN

8.1. KERNINDICATOREN VOOR DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

De gewone **begroting** verwijst naar het geheel van ontvangsten en uitgaven die een regelmatig en gebruikelijk karakter hebben. De ontvangsten en uitgaven betreffende investeringen behoren dan weer tot de buitengewone begroting. Tussen 2008 en 2013 had de gemeente Vorst driemaal een positieve en driemaal een negatieve gewone begroting. Het gecumuleerde resultaat bleef, ondanks een zekere daling, elk jaar positief tijdens deze periode.

Voor de rekeningen van 2008-2013 waren de gewone ontvangsten en uitgaven **per inwoner**, alsook de investeringsuitgaven per inwoner in Vorst gemiddeld lager dan deze voor alle 19 Brusselse gemeenten. De schuld per inwoner is in Vorst trouwens bijna tweemaal minder hoog dan in de 19 Brusselse gemeenten samen **8-1**. Het bedrag van de schuld bij het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT) is een klein onderdeel van de totale schuld van de gemeente (2 % tegenover 15 % voor de 19 gemeenten in 2013).

8-1 Kernindicatoren van de gemeentelijke financiën, gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

	Vorst	19 Brusselse gemeenten
Gewone ontvangsten in euro per inwoner	1.349	1.681
Gewone uitgaven in euro per inwoner	1.364	1.696
Schuld ¹ in euro per inwoner	706	1.333
Investeringsuitgaven in euro per inwoner	230	248

Bronnen: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA

Noot: [1] Schulden bij het Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën inbegrepen.

De **liquiditeitsratio** geeft het vermogen weer van de gemeente om haar financiële verbintenissen op korte termijn na te leven. In Vorst was deze coëfficiënt in 2013 hoger dan een (2,18), wat wil zeggen dat de gemeente haar schulden op korte termijn (op ten hoogste een jaar) kan terugbetalen.

De **graad van financiële autonomie** van de gemeente toont trouwens aan dat 69 % van haar middelen afkomstig is van haar eigen kapitaal, wat een relatief gunstige situatie is in vergelijking met het gemiddelde van deze indicator voor de 19 gemeenten (62 %).

8.2. STRUCTUUR VAN DE BELANGRIJKSTE GEWONE ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

In navolging van de 19 Brusselse gemeenten zijn de opcentiemen bij de onroerende voorheffing (27 % van de totale ontvangsten) de belangrijkste **ontvangstenbron** in Vorst **8-2**. Wanneer de ontvangsten uit deze opcentiemen bij de onroerende voorheffing tot het aantal inwoners van de gemeente worden herleid (rendement), blijkt dat deze veel lager zijn dan het gemiddelde van de Brusselse gemeenten. In 2014 hebben bepaalde gemeenten, waaronder Vorst, hun opcentiemen bij de onroerende voorheffing verhoogd om hun begrotingssituatie te verbeteren¹⁴.

Het aandeel van de opcentiemen bij de personenbelasting is hoger in Vorst dan in de 19 gemeenten (15 % tegenover 11 %), onder andere omdat de opcentiemen iets hoger zijn dan het gemiddelde.

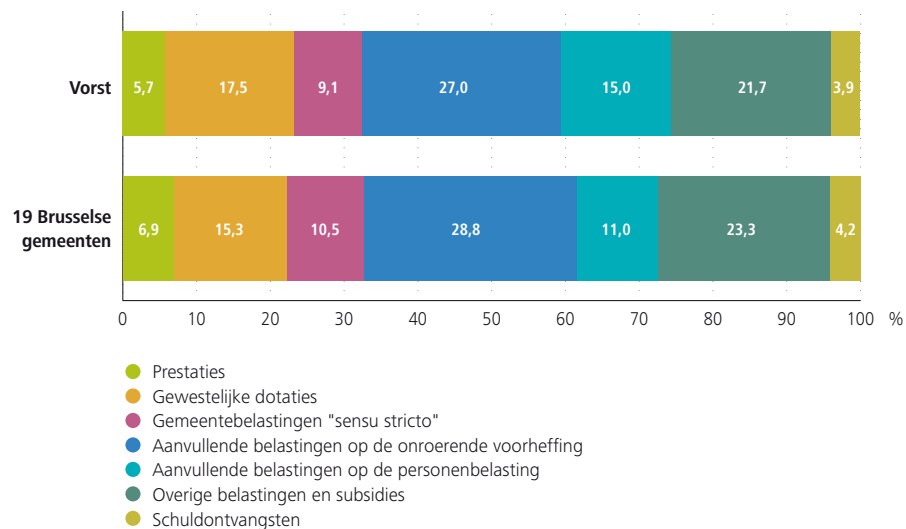
De gewestdotaties zijn een relatief belangrijk deel van de gemeentelijke ontvangsten (17,5 %). Het aandeel van de gewestdotaties in de ontvangsten is in Vorst iets hoger dan in de 19 gemeenten. De dotaties worden onder de gemeenten verdeeld volgens criteria zoals het aantal inwoners, leerlingen, werklozen, gerechtigden op een **leefloon**, alsook het rendement van de onroerende voorheffing en de personenbelasting (compenserende rol)¹⁵.

¹⁴ Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (2015) *Rapport over de toestand van de Brusselse Gemeentefinanciën 2008-2014*. Brussel Plaatselijke Besturen.

¹⁵ Idem.

8-2

Verdeling van de gewone ontvangsten (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

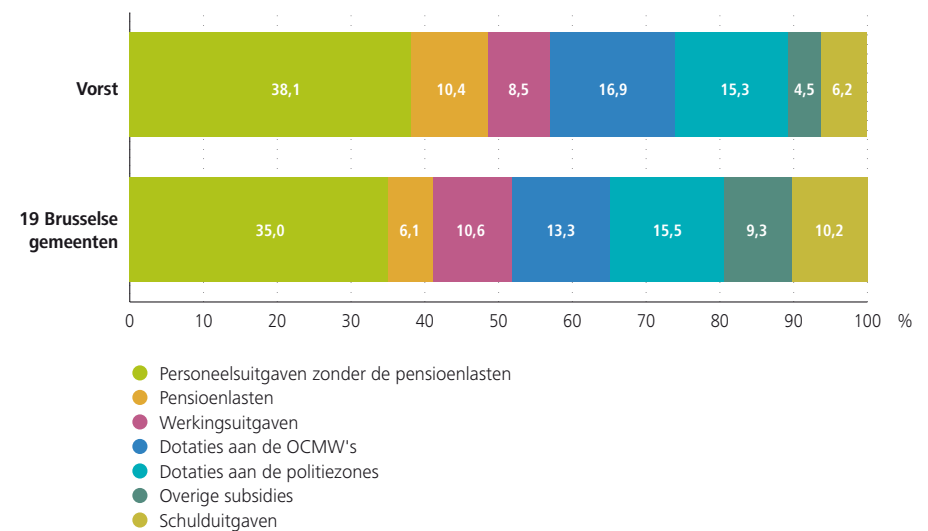
Bron: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, berekeningen BISA

- Noten:
- De ontvangsten uit prestaties zijn die waarvoor de gemeente als tegenprestatie iets levert (bijvoorbeeld huurinkomsten voor een gebouw).
 - De schuldontvangsten omvatten hoofdzakelijk de dividenden die de gemeenten krijgen van de intercommunales en daarnaast de kredietinteresten.

Net zoals voor de andere gemeenten, vormen de personeelskosten de belangrijkste **uitgaven** van de gemeente Vorst: in de periode 2008-2013 werd gemiddeld 48,5 % van de uitgaven besteed aan de personeelskosten van het gemeentebestuur (pensioenlasten inbegrepen), tegenover 41 % voor de 19 gemeenten **8-3**. De transferuitgaven in het kader van de dotatie aan het OCMW zijn ook veel hoger in Vorst dan in de 19 gemeenten samen, in tegenstelling tot de werkingskosten, andere subsidies en uitgaven voor schulden.

8-3

Verdeling van de gewone uitgaven (zonder het gesubsidieerd onderwijs), gemiddelde van de rekeningen 2008-2013

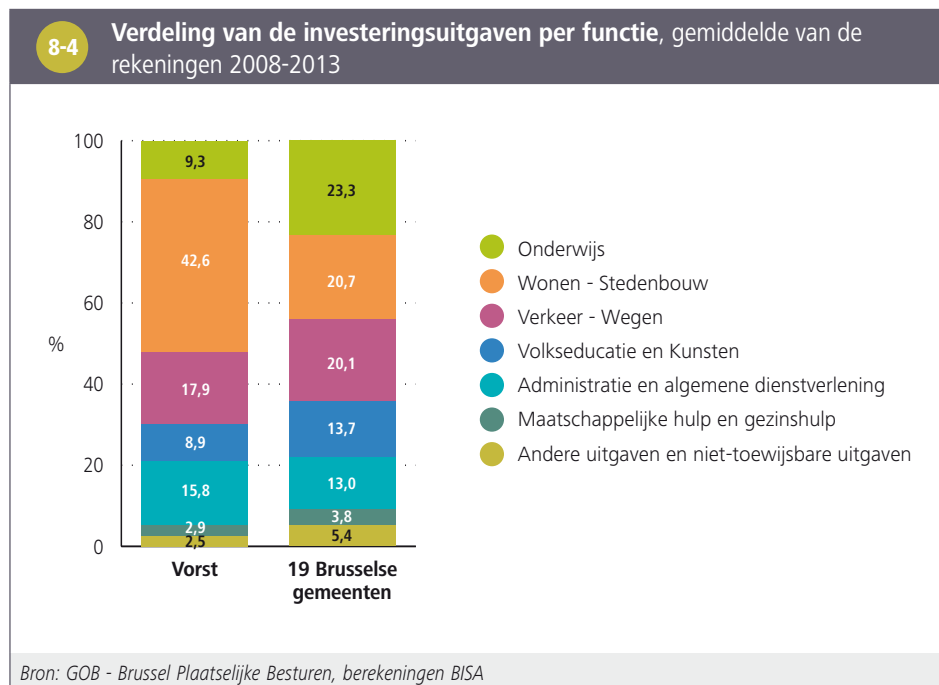

Bron: GOB - Brussel Plaatselijke Besturen, berekeningen BISA

8.3. INVESTERINGEN

De **investeringsuitgaven** schommelen sterk van jaar tot jaar. We stellen vast dat het leeuwendeel van de investeringen in de periode 2008-2013 in Vorst werd gedaan op het vlak van huisvesting en stedenbouw (43 % van de investeringsuitgaven, tegenover 21 % voor de 19 gemeenten). Behalve de administratie en de algemene diensten, vertegenwoordigden de andere domeinen in die periode een kleiner aandeel van de investeringen ten opzichte van de 19 gemeenten samen (in het bijzonder het onderwijs)

8-4.

9. HUISVESTING

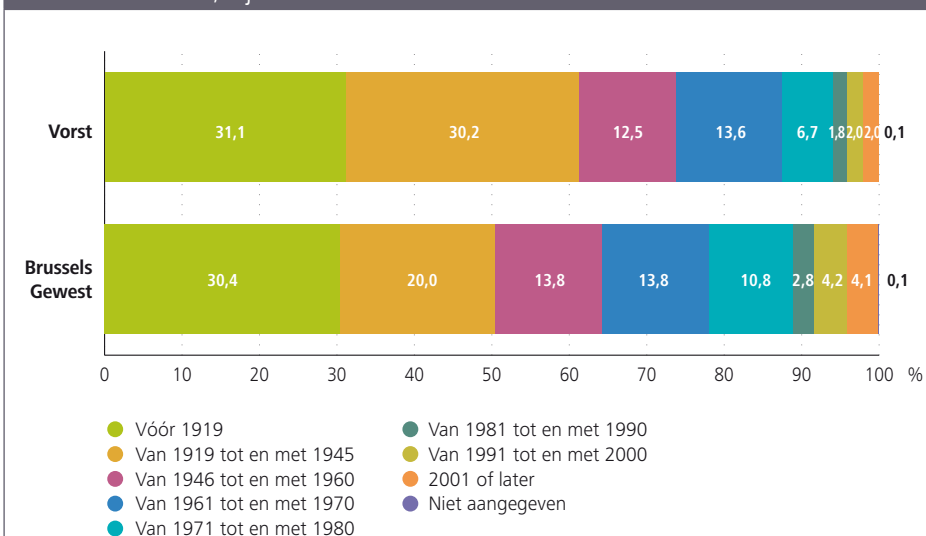
Op 1 januari 2014 werden er 8 461 gebouwen en 25 936 woningen geteld in Vorst, waaronder 1 299 sociale woningen.

9.1. KENMERKEN VAN HET WONINGBESTAND

Als gemeente gelegen tussen de [eerste](#) en de [tweede kroon](#), heeft Vorst een vrij heterogeen **woningbestand** in termen van bouwjaar. Volgens de gegevens van de Census 2011 betreffende de [conventionele woningen](#), blijkt dat de oude woningen (gebouwd voor 1919), net als op gewestelijk niveau, ongeveer een derde van het woningpark vertegenwoordigen. De relatief oude woningen - gebouwd tussen 1919 en 1945 - zijn oververtegenwoordigd in vergelijking met het Gewest (30 % van het woningpark in Vorst tegenover 20 % in het Gewest), in tegenstelling tot de recente woningen (gebouwd vanaf de jaren 70 en later) (13 % in Vorst tegenover 22 %) [9-1](#).

9-1

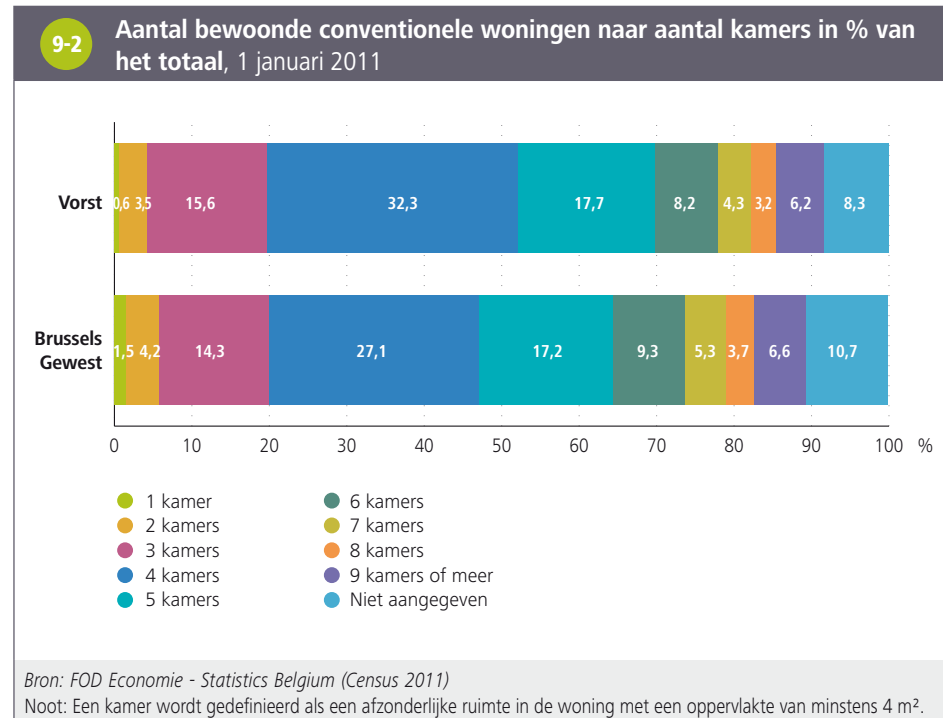
Aantal bewoonde conventionele woningen naar bouwperiode in % van het totaal, 1 januari 2011

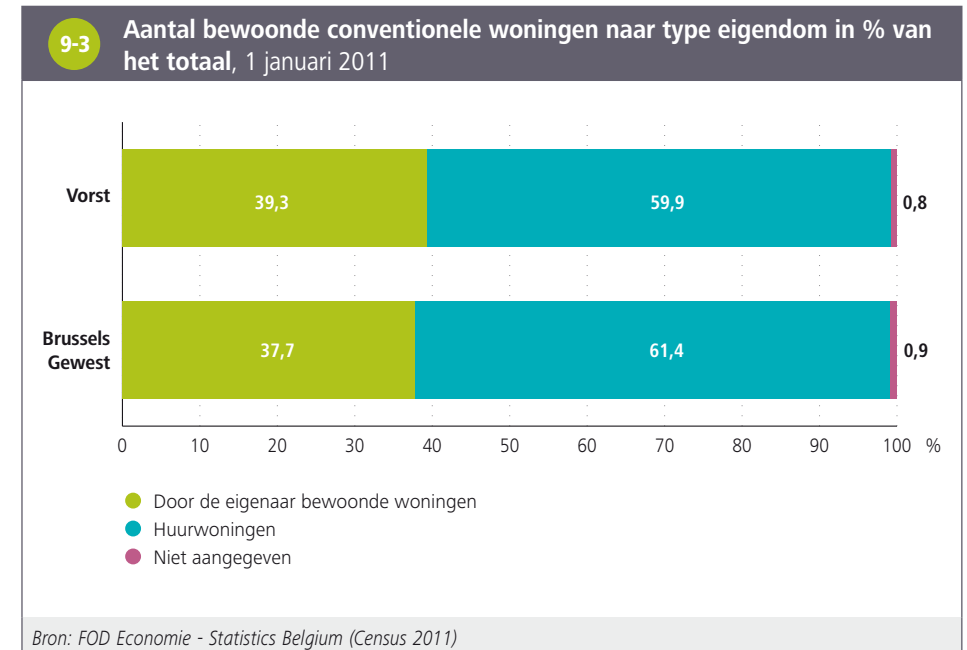
Bron: FOD Economie - Statistics Belgium (Census 2011)

Noot: Het bouwjaar is het jaar van beëindiging van de opbouw van het gebouw waarin de woning zich bevindt. Het gaat dus niet om de laatste renovatie.

Wat het **aantal kamers** betreft, vertegenwoordigen de woningen met 4 kamers ongeveer een derde van de woningen in Vorst, wat meer is dan in het Gewest. De kleine woningen (1 tot 2 kamers) en de grote woningen (6 kamers en meer) zijn licht ondervertegenwoordigd in Vorst in vergelijking met het Gewest ⁹⁻²¹⁶.

Nog steeds op basis van de gegevens van de Census 2011 blijkt dat 60 % van de woningen in Vorst door **huurders** worden bewoond, wat ongeveer evenveel is als in het Gewest ⁹⁻³.

¹⁶ Voor 8 % van de woningen kent men in Vorst het aantal kamers niet (11 % voor het hele Brussels Gewest).

9.2. SOCIALE WONINGEN

Op 31 december 2013 telde de gemeente Vorst 1 299 **sociale woningen** (of 10 meer dan in 2005). In verhouding tot het aantal huishoudens is het aandeel sociale woningen relatief laag in Vorst: er zijn slechts 5 sociale woningen per 100 huishoudens in de gemeente, tegenover 7 sociale woningen per 100 huishoudens voor het Gewest **9-4**.

Gegevens uit 2011 tonen echter aan dat veel huishoudens zich hebben ingeschreven op de wachtlijst voor een sociale woning in Vorst (7,8 %, wat nauw aansluit bij het gewestelijke gemiddelde van 7,1 %) ¹⁷.

9-4 Aantal en aandeel sociale woningen, 31 december 2013		
	Vorst	Brussels Gewest
Aantal sociale woningen	1.299	39.393
Aantal sociale woningen voor 100 private huishoudens	5,2	7,3

Bronnen: BGHM, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen BISA

9.3. HUURPRIJS EN VASTGOEDPRIJZEN

De gemiddelde **huur en vastgoedprijzen** blijven algemeen gezien relatief laag in Vorst in vergelijking met de situatie op het niveau van het Gewest. In 2013 bedraagt de gemiddelde maandelijkse huur voor een woning met twee slaapkamers 665 euro in Vorst (tegenover 732 euro in het Brussels Gewest) en bedraagt de gemiddelde verkoopprijs van appartementen, flats en studio's 201,1 duizend euro (tegenover 224,8 duizend euro in het Gewest) **9-5**.

9-5 Huurprijs en vastgoedprijzen		
	Vorst	Brussels Gewest
Gemiddelde maandelijkse huurprijs van een woning met 2 slaapkamers in 2013 (euro)	665	732
Gemiddelde verkoopprijs van gewone woonhuizen in 2014 (duizenden euro)	331,6	365,2
Gemiddelde verkoopprijs van appartementen, flats en studio's in 2014 (duizenden euro)	201,1	224,8

Bronnen: Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie, FOD Economie - Statistics Belgium, BGHM

¹⁷ Zie Wijkmonitoring: www.wijkmonitoring.brussels

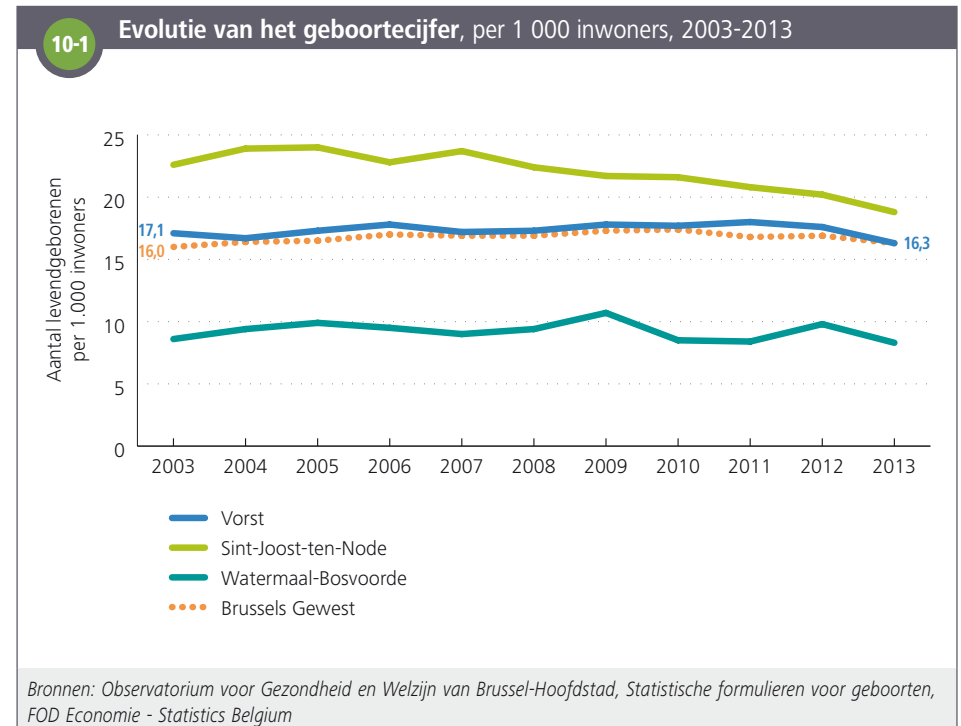
10. GEZONDHEID

10.1. GEZONDHEID VAN DE PASGEBORENEN

Geboortecijfer

Volgens de [Statistische formulieren](#) telde Vorst in 2013 886 **levendgeborenen**, of 25 meer dan de gegevens van de [officiële bevolking](#). Dit verschil is te wijten aan de geboorten bij ouders die asielzoekers zijn, ingeschreven in het wachtregister, maar ook van ouders in een onregelmatige verblijfssituatie of met een specifiek statuut (zoals diplomatiek personeel), die niet opgenomen zijn in de officiële bevolkingscijfers¹⁸.

Tussen 2003 en 2013 liep de stijging van het aantal geboorten parallel met de bevolkingsstijging, zodat het [geboortecijfer](#) bijgevolg relatief stabiel gebleven is. Het geboortecijfer van Vorst sluit tijdens de volledige periode aan bij die van het Gewest **10-1**. Het [totale vruchtbaarheidscijfer](#) is eveneens bijna gelijk aan die van het Gewest (2,0 in Vorst tegenover 1,9 voor het Gewest) in 2014¹⁹.

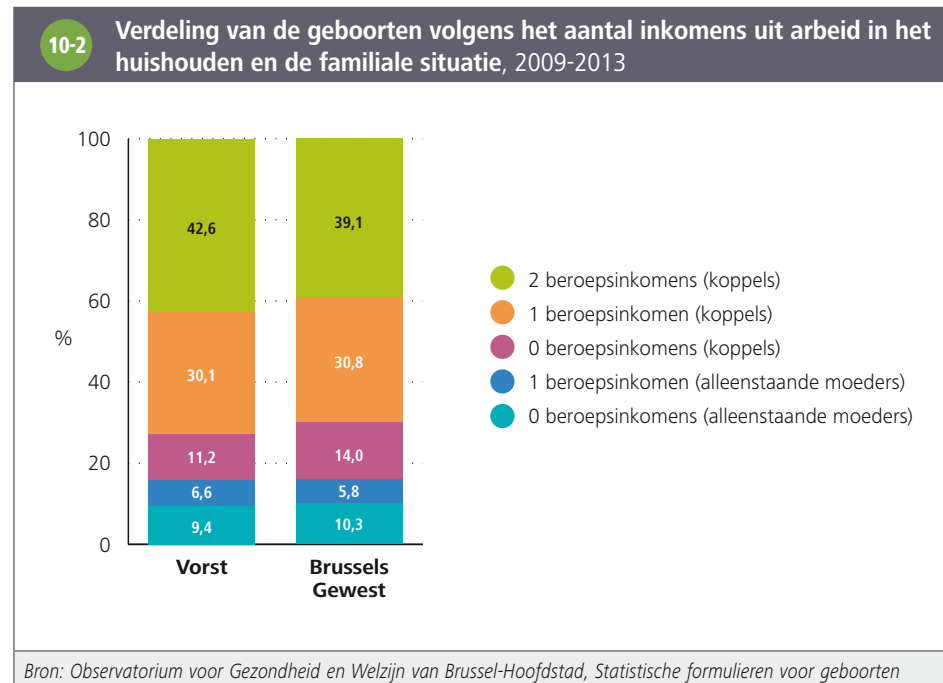

¹⁸ Anderzijds bevatten de officiële bevolkingscijfers wel de geboorten in het buitenland, die niet in de statistische formulieren voorkomen. Zie Hercot et al (2015), Geboren worden als Brusselaar; 'Perinatale gezondheidsindicatoren van de Brusselaars 2000-2012' voor meer informatie over dit thema. Observatorium voor Gezondheid en Welzijn Brussel-Hoofdstad.

¹⁹ Bron: BISA, FOD Economie - Statistics Belgium.

Sociodemografische kenmerken van de geboorten en de moeders

Het percentage kinderen dat wordt geboren in een huishouden zonder inkomen uit arbeid is lager in Vorst (21 %) dan in het Gewest (24 %). Daarnaast vindt 37 % van de geboorten plaats in een huishouden met één inkomen en 16 % in een eenoudergezin (alleenstaande moeder), dezelfde percentages als deze van het Gewest **10-2**.

In Vorst heeft bijna de helft van de vrouwen die tussen 2009 en 2013 bevallen zijn, niet de Belgische **nationaliteit** (48 % tegenover 50 % in het Gewest), en is zeven op de tien niet geboren als Belg (70 % tegenover 74 % voor het Gewest).

Van de vrouwen die in 2013 bevallen zijn, zijn de meest vertegenwoordigde nationaliteiten respectievelijk de Belgische (50 % van de vrouwen), Marokkaanse (12 %), Franse (7 %), Italiaanse (3,2) en Poolse nationaliteit (2,9 %). Tussen 2003 en 2013 kende het aandeel van de Franse moeders de sterkste stijging (3,9 % in 2003).

Gezondheid van de borelingen en de moeders

Bij de vrouwen die bevallen zijn tussen 2009 en 2013 zijn heel **jonge moeders** proportioneel minder vertegenwoordigd in Vorst (1,7 %) dan in het Brussels Gewest (2,2 %). Dit wordt verklaard door een lagere **vruchtbaarheidsgraad** van de vrouwen van 15-19 jaar (1,1 % in Vorst tegenover 1,4 % voor het Gewest) - het aandeel vrouwen in deze leeftijdsklasse verschilt niet veel van dat van het Gewest. In Vorst komt een **laag geboortegewicht in functie van de zwangerschapsduur** in verhouding vaker voor (11,5 % tegenover 9,9 % in het Gewest). Dit houdt gedeeltelijk verband met de zwangerschappen na 35 jaar. De andere indicatoren voor de **gezondheid van moeder en kind**, die verder worden voorgesteld, verschillen niet significant van deze van het Brussels Gewest **10-3**.

10-3 Indicatoren van de gezondheid van moeder en kind, 2009-2013

	Vorst		Brussels Gewest
	Aantal	Per 100 levendgeborenen	Per 100 levendgeborenen
Meerlinggeboorten	187	4,1	3,8
Vroeggeboorte (< 37 weken)	333	7,3	7,3
Laag geboortegewicht in functie van de zwangerschapsduur	520	11,5	9,9
Moeders < 20 jaar	77	1,7	2,2
Moeders ≥ 40 jaar	242	5,4	4,9

Bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor geboorten en overlijden
 Noot: De **statistisch significante verschillen** in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

Perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit

In Vorst verschilt de [perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit](#) niet significant van het Brussels Gewest [10-4](#).

10-4 Perinatale, infantiele en foeto-infantiele sterfte, 2009-2013			
	Vorst		Brussels Gewest
	Aantal	Per 1.000 geboorten	Per 1.000 geboorten
Perinatale mortaliteit	36	7,8	7,8
Infantiele mortaliteit	11	2,4	3,0
Foeto-infantiele mortaliteit	44	9,6	9,4

Bron: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor geboorten en overlijden
 Noot: De [statistisch significante verschillen](#) in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

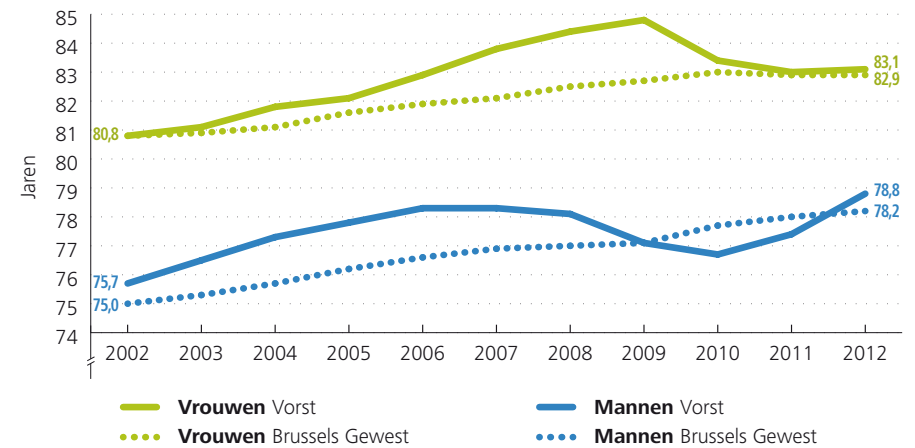
10.2. ALGEMENE GEZONDHEIDSTOESTAND

Levensverwachting

In het algemeen was de [levensverwachting](#) in de periode 2002-2012 hoger dan deze van het Brussels Gewest. In 2012 bedroeg de levensverwachting²⁰ voor vrouwen 83,1 jaar en deze van mannen 78,8 jaar in Vorst, wat nauw aansluit bij de levensverwachting in het Gewest [10-5](#).

10-5

Evolutie van de levensverwachting bij de geboorte per geslacht, glijdende gemiddelden over drie jaar¹, 2002-2012

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden, FOD Economie - Statistics Belgium

Noot: [1] Het glijdend gemiddelde over 3 jaar wordt, bijvoorbeeld voor 2002 berekend als volgt: $\text{Levensverwachting in 2002} = (\text{levensverwachting in 2001} + \text{levensverwachting in 2002} + \text{levensverwachting in 2003}) / 3$

²⁰ De [levensverwachting](#) in 2012 wordt hier bepaald als het glijdend gemiddelde van de levensverwachting over 3 jaar heen $((\text{levensverwachting 2011} + \text{levensverwachting 2012} + \text{levensverwachting 2013}) / 3)$.

Vroegtijdig overlijden (voor 75 jaar)

In Vorst bedraagt het cijfer van de vroegtijdige mortaliteit (voor 75 jaar) 371 per 100 000 mannen en 231 per 100 000 vrouwen ¹⁰⁻⁶. Kanker en vaatziekten zijn de twee belangrijkste oorzaken van vroegtijdig overlijden. Na standaardisatie voor leeftijd verschillen deze percentages niet significant van het Brussels Gewest. In vergelijking met de situatie van het Gewest zijn de cijfers van de vroegtijdige mortaliteit per oorzaak, zoals in de tabel vermeld, evenmin significant verschillend.

10-6

Bruto vroegtijdig sterftcijfer (< 75 jaar) voor de belangrijkste vroegtijdige doodsoorzaken, per geslacht, Vorst en verschil in vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisatie voor leeftijd, 2009-2013

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal sterfgevallen	Bruto sterftcijfer (/100.000)	Vershil in sterftcijfer in vergelijking met het Brussels Gewest ¹	Aantal sterfgevallen	Bruto sterftcijfer (/100.000)	Vershil in sterftcijfer in vergelijking met het Brussels Gewest ¹
Alle doodsoorzaken	440	370,7	+3 %	287	231,4	-1 %
Kankers	137	115,4	-8 %	124	100,0	+2 %
<i>Kanker van strottenhoofd, luchtpijp, bronchiën en longen</i>	40	33,7	-19 %	29	23,4	+16 %
<i>Borstkanker</i>	0	-	-	25	20,2	-10 %
Hart- en vaatziekten	104	87,6	+23 %	56	45,1	+22 %
<i>Ischemische hartziekten</i>	47	39,6	+23 %	18	-	-
<i>Andere hartziekten</i>	24	20,2	+33 %	11	-	-
Aandoeningen van de luchtwegen	32	27,0	-1 %	20	16,1	-8 %
Aandoeningen van het spijsverteringsstelsel	30	25,3	+18 %	10	-	-
Uitwendige doodsoorzaken	61	51,4	+5 %	34	27,4	+16 %

Bronnen: Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad, Statistische formulieren voor overlijden, FOD Economie - Statistics Belgium

Noten: [1] Verschil in mortaliteit = (Gestandaardiseerde mortaliteitsratio - 1) x 100

- Enkel de doodsoorzaken die meer dan 20 overlijdens tellen voor een van beide geslachten, zijn opgenomen in deze tabel. Indien er minder dan 20 gevallen zijn, worden het bruto sterftcijfer en het mortaliteitsverschil in vergelijking met het Gewest niet weergegeven en wordt de cel blanco gelaten.
- De statistisch significante verschillen in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

Kankers: incidentie en screeningsprogramma's

Longkanker, dikkedarmkanker, borstkanker (bij de vrouw) en prostaat­kanker (bij de man) zijn het meest vertegenwoordigd in het Brussels Gewest.

De gestandaardiseerde **incidentie** van deze kankers in Vorst verschilt in de periode 2009-2012 niet significant van deze van het Gewest **10-7**.

10-7 Bruto incidentiecijfers van longkanker, colorectale kanker, prostaat­kanker en borstkanker, Vorst en verschil in vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisatie voor leeftijd, 2009-2012			
	Aantal kankers	Bruto incidentiecijfer (/100.000)	Vershil in incidentie in vergelijking met het Gewest ¹
Mannen			
Prostaat	122	124,3	+16 %
Longen-bronchiën	61	62,1	-18 %
Colorectaal	55	56,0	-11 %
Vrouwen			
Borst	174	162,6	-2 %
Colorectaal	54	50,5	-8 %
Longen-bronchiën	40	37,4	-2 %

Bronnen: Stichting Kankerregister en FOD Economie - Statistics Belgium
 Noten: [1] Verschil in incidentie = (Gestandaardiseerde incidentieratio – 1) x 100
 • De statistisch significante verschillen in vergelijking met het Brussels Gewest zijn in het **vet** weergegeven.

Er bestaan internationale aanbevelingen voor de systematisch georganiseerde **screening** voor dikkedarmkanker en, bij vrouwen, voor borstkanker en baarmoederhalskanker.

In Vorst is de totale borstkankerscreening iets hoger dan in het Gewest. Het aandeel vrouwen dat een mammografie kreeg in het kader van het georganiseerde en gratis programma ('mammotest' genoemd) is dan weer identiek aan deze van het Gewest²¹ **10-8**. De totale dek­kingsgraad is echter lager dan de Europese aanbeveling van 70 % participatie.

10-8 Dekkingsgraad van het georganiseerde borstkankerscreeningsprogramma en totale dekking van borstonderzoeken bij vrouwen van 50 tot 69 jaar, 2011-2012		
	Vorst	Brussels Gewest
Mammotest	9,9 %	9,9 %
Mammografie en/of mammotest	54,6 %	52,9 %

Bronnen: InterMutualistisch Agentschap, Brumammo, FOD Economie - Statistics Belgium, berekeningen Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

Wat de screening voor baarmoederhalskanker betreft, is het percentage vrouwen tussen 25 en 64 jaar dat een uitstrijkje heeft laten nemen in de periode 2010-2012 in Vorst (54 %) bijna hetzelfde als voor het Brussels Gewest (53 %)²².

21 Voor meer informatie over dit thema, zie Yannart et al (2015) *Vierde evaluatierapport van het georganiseerde screeningsprogramma voor borstkanker in het Brussels Gewest (2009-2013)*, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad.

22 InterMutualistisch Agentschap, Atlas. www.aim-ima.be

WOORDENLIJST

Activiteitsgraad: percentage van de [beroepsbevolking](#) in de bevolking op beroepsleeftijd (15-64 jaar).

Arme sikkel: zone van het Brussels Gewest waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont. Deze bestaat uit de wijken in het noorden en het westen van de [eerste kroon](#). Deze wijken behoren tot de armste wijken van het Gewest, ze vormen een sikkel rond het stadscentrum, van Sint-Joost-ten-Node tot de lage gedeelten van Vorst.

Armoederisicogrens: in navolging van de andere landen van de Europese Unie gebruikt België een relatieve armoededrempel om het aandeel van de bevolking te meten dat een armoederisico vertoont. Deze drempel werd vastgelegd op 60 % van het nationaal mediaan equivalent beschikbaar inkomen van het huishouden. Op basis van de enquête EU-SILC 2014 (inkomens 2013) wordt deze drempel in België vastgelegd op 1 085 euro per maand voor een alleenstaande persoon, 1 736 euro per maand voor een alleenstaande ouder met twee kinderen en 2 279 euro per maand voor een koppel met twee kinderen. Personen met een equivalent inkomen onder deze drempel worden beschouwd als risico lopend op armoede.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn ([niet-werkende werkzoekenden](#)).

Binnenlandse werkgelegenheid: de binnenlandse werkgelegenheid stemt overeen met de banen van personen die op een grondgebied werken, ongeacht de woonplaats van de werknemers.

Btw-plichtige ondernemingen: de statistieken van btw-plichtige ondernemingen worden opgesteld door Statistics Belgium van de FOD Economie. Ze tellen enkel de maatschappelijke zetels van ondernemingen. Wat betekent dat deze statistieken geen rekening houden met de verschillende exploitatiezetels die een onderneming kan hebben, verdeeld over een of meerdere gemeenten en deze als een enkele onderneming beschouwen, gevestigd in de gemeente waar de maatschappelijke zetel zich bevindt.

De [stopzettingsgraad](#) van btw-plichtige ondernemingen wordt berekend door het aantal stopzettingen van btw-plichtige ondernemingen van een jaar te delen door het gemiddeld aantal actieve ondernemingen van dat jaar. Het aantal stopzettingen van btw-plichtige ondernemingen is gelijk aan het aantal die niet meer aanwezig zijn in de btw-registers op 31 december van een gegeven jaar maar wel voorkomend in de registers op 31 december van het jaar ervoor. Deze statistiek houdt geen rekening met de migraties van ondernemingen. Een onderneming die een gemeente verlaat om zich ergens anders te vestigen, zonder zijn statuut te veranderen in het register van btw-plichtige ondernemingen, zal niet in het aantal stopzettingen worden meegeteld.

De [oprichtingsgraad](#) van btw-plichtige ondernemingen wordt berekend door het aantal oprichtingen van btw-plichtige ondernemingen van een jaar te delen door het gemiddeld aantal actieve ondernemingen van dat jaar. Het aantal oprichtingen van btw-plichtige ondernemingen is gelijk aan het aantal ondernemingen aanwezig in de btw-registers op 31 december van een gegeven jaar en niet voorkomend in de registers op 31 december van het jaar ervoor. Deze statistiek houdt geen rekening met de migraties van ondernemingen. Een reeds geregistreerde onderneming die zich op het grondgebied van een gemeente vestigt, wordt niet als een oprichting beschouwd. De statistieken 2014 voor het aantal btw-plichtige ondernemingen waren bijgevolg uitzonderlijk hoog, vergeleken met de jaren voordien. Dat is te verklaren door een verandering in de wetgeving die sinds januari 2014 de prestaties van advocaten onderwerpt aan de btw. In de eerste maanden van 2014 hebben zij dan ook stappen moeten ondernemen om hun btw-inschrijving in orde te brengen. Deze inschrijvingen om zich aan te passen aan de nieuwe regels zijn geen echte oprichtingen van ondernemingen, omdat deze ondernemingen in de meeste gevallen reeds actief waren.

De [faillissementsgraad](#) van ondernemingen wordt berekend door het aantal faillissementen van ondernemingen van een jaar te delen door het gemiddeld aantal actieve btw-plichtige ondernemingen van dat jaar. Het aantal faillissementen van ondernemingen is gebaseerd op de aangiften van de handelsrechtbanken, aangevuld door informatie uit het ondernemingsregister van Statistics Belgium. We stellen vast dat er bijzonder veel waren in 2013 voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, omdat de handelsrechtbanken van Brussel voor koophandel in de loop van dit jaar een

“massale” schoonmaakoperatie hebben doorgevoerd voor de ondernemingen met een economische gezondheid die als dubieus werd beschouwd.

Circulaire migratie: duidt de beweging aan van personen die hun levensruimte delen tussen twee landen, wat vaak de mogelijkheid biedt om contact te houden met de familie die in het land van herkomst is gebleven en simultaan een baan in het buitenland te behouden.

Conventionele woningen: de conventionele woningen worden gedefinieerd als een geheel van aparte (omringd door muren en daken) en onafhankelijke potentiële verblijven (met een ingang direct naar de straat, een trap of de gang) die vanuit architecturaal standpunt opgetrokken zijn met permanente bewoning als doel.

Economische afhankelijkheidscoëfficiënt: de economische afhankelijkheidscoëfficiënt wordt verkregen door de bevolking in de meest afhankelijke leeftijdsschijven (namelijk de personen jonger dan 18 en de 65-plussers) te delen door de bevolking die het meest in aanmerking komt om een professionele activiteit uit te oefenen (18-64 jarigen).

Eerste kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon wijken aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De eerste kroon van het Brussels Gewest verwijst naar de wijken tussen de lanen van kleine ring en de middenring, gevormd door de grote lanen in het zuiden (Churchilllaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze eerste kroon was volledig verstedelijkt rond 1930.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen en vreemdelingen met verblijfsrecht, die niet zijn ingeschreven in het rijksregister. De bedragen zijn identiek aan deze van het leefloon.

Voor meer informatie: www.ocmw-info-cpas.be

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden

dus niet mee opgenomen in de fiscale statistieken. Dit betekent dat sommige sociale transfers (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er enkele personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem, zoals de buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Foeto-infantiele sterfte: aantal sterfgevallen voor of tijdens de bevalling (vanaf het moment waarop de baby minstens 500 g weegt of na een zwangerschapsduur van minstens 22 weken) en de sterfte van levendgeboren kinderen voor de eerste verjaardag (0 tot verstreken 364 dagen) per 1 000 geboorten (levendgeboorten en doodgeboorten).

Geboortecijfer: het geboortecijfer is de verhouding tussen het jaarlijks aantal geboorten en de totale bevolking.

Gemiddeld inkomen per gewijzigde verbruikseenheid (GVE): deze indicator kan de gemiddelde levensstandaard binnen een bevolking benaderen, door rekening te houden met de structuur van de bevolking volgens de leeftijd en de samenstelling van de huishoudens. Om het gemiddeld inkomen per GVE van een gemeente te berekenen, wordt het fiscale inkomen (hier na belastingen) van de inwoners van de gemeente dus gedeeld door het aantal GVE van de gemeente (de berekeningswijze houdt geen rekening met aangiften van een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul). Om het aantal GVE van de gemeente te berekenen, gebruiken we een equivalentieschaal die wordt toegepast om het aantal personen in een huishouden om te zetten in “equivalent volwassene”: aan de eerste volwassene wordt een coëfficiënt 1 toegekend, aan alle andere personen ouder dan veertien jaar 0,5 en aan kinderen van veertien jaar en jonger 0,3. De bevolking werd hier dus omgezet in GVE om rekening te houden met de structuur van de huishoudens omdat deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. Om vergelijkingen mogelijk te maken, moet elke persoon die deel uitmaakt van een collectief huishouden in de berekening worden beschouwd als gezinshoofd van een private huishouden.

Geslachtsverhouding: het gaat om de verhouding tussen het de aantal mannen en het aantal vrouwen. Via deze graad kan men de verdeling van de bevolking naar geslacht analyseren.

Gestandaardiseerde incidentieratio: totaal aantal gevallen van een bepaalde ziekte in de gemeente gedeeld door het totaal aantal “verwachte” gevallen in de gemeente

(verkregen door het incidentiepercentage per leeftijdsschijf van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Gestandaardiseerd sterftecijfer: totaal aantal sterfgevallen in de gemeente gedeeld door het totaal aantal “verwachte” sterfgevallen in de gemeente (verkregen door het sterftecijfer per leeftijdsschijf van het Gewest toe te passen op de inwoners van de gemeente).

Gini-coëfficiënt: is een indicator van inkomensongelijkheid. De coëfficiënt schommelt tussen 0 en 1. De coëfficiënt is gelijk aan 0 in een situatie van perfecte gelijkheid waarin iedereen hetzelfde inkomen zou hebben. De coëfficiënt is daarentegen gelijk aan 1 in een situatie van totale ongelijkheid (één iemand heeft het volledige inkomen en de rest heeft geen inkomen). De coëfficiënt wordt hier berekend op basis van de [fiscale statistieken](#), de aangiften met een totaal netto belastbaar inkomen dat gelijk is aan nul, worden niet mee in rekening gebracht.

Graad van financiële autonomie: aandeel van het eigen vermogen van de gemeente (met uitzondering van de voorzieningen voor risico's en lasten) in procent van het totale passief.

Groen en blauw netwerk: een programma in het Brussels Gewest met als doelstelling groene ruimten creëren, ze aaneenschakelen door middel van met groen omzoomde straten en rivieren doen herleven in het belang van de inwoners en binnen een bredere ecologische visie. Het werd opgestart in 1996 en werd in 1999 mee opgenomen in het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP).

Infantiele sterfte: aantal sterfgevallen van levendgeboren kinderen voor de eerste verjaardag (0+ tot verstreken 364 dagen) per 1 000 levendgeborenen.

Laag geboortegewicht in functie van de zwangerschapsduur: het geboortegewicht hangt nauw samen met de zwangerschapsduur. Bepaalde factoren kunnen bij identieke zwangerschapsduur tot een lager geboortegewicht leiden: roken, alcohol, aandoeningen van de placenta, enz. Foetusen met een laag gewicht in vergelijking met het gemiddelde van de foetusen die na een identieke zwangerschapsduur geboren worden, hebben vaak perinatale gezondheidsproblemen en een hoger mortaliteitsrisico. Het lage geboortegewicht voor de duur van de zwangerschap komt overeen met de totale levendgeborenen met een gewicht lager dan het percentiel 10 van de geboorten voor dezelfde zwangerschapsduur (zwangerschapsduur van 24 tot en met 41 weken), tijdens de geanalyseerde periode (hier 2009-2013).

Voor meer informatie: www.observatbru.be

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuaire recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbereidheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd.

Voor meer informatie: www.ocmw-info-cpas.be

Levensverwachting: de hier bestudeerde levensverwachting betreft de levensverwachting bij de geboorte, die aangeeft hoe oud iemand gemiddeld zou worden indien hij of zij vanaf de geboorte en doorheen zijn of haar leven op elke leeftijd dezelfde overlijdenskansen zou accumuleren als deze die opgetekend werden in de verschillende leeftijdscategorieën van de bestudeerde populatie gedurende een bepaald periode. De levensverwachting is in die zin geen voorspelling maar karakteriseert alleen op een synthetische manier de vastgestelde leeftijdsspecifieke sterftecijfers van de bestudeerde periode.

Liquiditeitsratio: aandeel van de schulden op een jaar of meer en van de financiële rekeningen in procent van de schulden op een jaar of meer van de gemeente.

Lokale vestigingseenheden: exploitatiezetels van de ondernemingen in de gemeente waar ze werkelijk gevestigd zijn, op voorwaarde dat ze ten minste één werknemer aangegeven hebben bij de RSZ.

Niet-werkende werkzoekende (NWWZ): personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst (Actiris in het Brussels Gewest).

Officiële bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

Perinatale sterfte: aantal sterfgevallen voor of tijdens de bevalling (vanaf het moment waarop de baby minstens 500 g weegt of na een zwangerschapsduur van minstens 22 weken) en de sterfte van levendgeboren kinderen in de eerste week (0 tot verstreken 6 dagen) per 1 000 geboorten (levendgeboorten en doodgeboorten).

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVV): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk

recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen ([leefloon](#), [equivalent leefloon](#), IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Senioriteitscoëfficiënt: de senioriteitscoëfficiënt geeft het relatieve aandeel aan van de oudste personen (80 jaar en meer) binnen de groep senioren (65 jaar en meer). Deze coëfficiënt meet de vergrijzing van de senioren.

Statistische formulieren voor geboorten en overlijden: de geboorte- en sterftestatistieken kunnen aan de hand van twee bronnen worden opgesteld: het rijksregister ([officiële bevolking](#)) en de statistische formulieren voor geboorten en overlijden. Deze laatste bron omvat alle geboorten en overlijdens, ook deze bij de personen die niet ingeschreven zijn in het rijksregister, maar die in de gemeente wonen. Het aantal geboorten en overlijdens dat via de formulieren wordt geteld, is meestal hoger dan het aantal geboorten en overlijdens via het rijksregister.

Voor meer informatie: www.observatbru.be

Statistische sectoren: de statistische sectoren vertegenwoordigen de kleinste administratieve eenheid en is het resultaat van de onderverdeling van het grondgebied door de Algemene Directie Statistiek, op basis van structurele kenmerken die worden geïdentificeerd via volkstellingen (de laatste belangrijke aanpassingen dateren van 2001).

Statistisch significant verschil: een verschil tussen twee cijfers wordt statistisch significant genoemd, wanneer de kans heel groot is dat dit verschil overeenstemt met een reëel verschil en het risico dat het verschil het resultaat is van toeval, heel klein is.

Totaal vruchtbaarheidscijfer: aantal kinderen dat een vrouw in het reproductieve leeftijdsinterval zou krijgen indien ze hetzelfde vruchtbaarheidscijfer zou blijven vertonen op elke leeftijd. Het wordt berekend door de [vruchtbaarheidscijfers](#) per leeftijd op te tellen.

Tweede kroon: in de concentrische voorstelling van een stad duidt een kroon wijken aan met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. De tweede kroon van het Brussels Gewest omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen, buiten de middenring, gevormd door

de grote lanen in het zuiden (Churchillaan) en in het oosten (Generaal Jacqueslaan, Louis Schmidlaan, Saint-Michellaan, Brand Whitlocklaan, August Reyerslaan en Lambermontlaan) en de spoorlijnen in het westen. Deze tweede kroon werd verstedelijkt na de [eerste kroon](#) en bereikte de grenzen van het Brussels Gewest rond 1960.

Verouderingscoëfficiënt: de verouderingscoëfficiënt is de verhouding tussen het bevolkingsaandeel van senioren (65 jaar en meer) in vergelijking met het bevolkingsaandeel van de jongsten (jonger dan 18 jaar). Deze meet de vergrijzing van de bevolking.

Vruchtbaarheidscijfer: de verhouding van het aantal levendgeboorten bij vrouwen van een bepaalde leeftijd tot het aantal vrouwen van die leeftijd. De verstreken leeftijd, m.a.w. de leeftijd bij de laatste verjaardag, wordt in aanmerking genomen.

Werkgelegenheidsgraad: percentage van de [werkende bevolking](#) (werkend) in de bevolking op beroepsleeftijd (15-64 jaar).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking ([niet-werkende werkzoekenden](#)) in de [beroepsbevolking](#).

Wijken: de wijken van het Brussels Gewest die in deze publicatie worden gebruikt, zijn deze van de Wijkmonitoring. Een wijk is een som van [statistische sectoren](#), aan elkaar grenzend, gegroepeerd in functie van hun sociodemografische en fysieke kenmerken.

Voor meer informatie: www.wijkmonitoring.brussels

LIJST MET ACRONIEMEN EN AFKORTINGEN

Actiris	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling	NBMV	Niet-begeleide minderjarige vreemdeling
BGHGT	Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën	NWWZ	Niet-werkende werkzoekenden
BGHM	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij	OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
BISA	Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse	OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
Brumammo	Brussels Coördinatie Centrum voor Borstkankeropsporing	OKAN	Onthaalonderwijs Anderstalige Nieuwkomers
btw	Belasting over de toegevoegde waarde	ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
CITYDEV	Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	POD	Programmatorische Federale Overheidsdienst
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling	RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
EU	Europese Unie	RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions	RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
FOD	Federale Overheidsdienst	RVP	Rijksdienst voor Pensioenen
GBP	Gewestelijk bestemmingsplan	RVV	Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming voor de verzekering voor geneeskundige verzorging
GEN	Gewestelijk Expresnet	WSE	Steunpunt Werk en Sociale Economie
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie		
GOB	Gewestelijke Overheidsdienst Brussel		
HORECA	Activiteitstak die alle hotels en eet- en drinkgelegenheden (restaurants en cafés) omvat.		
IGO	Inkomensgarantie voor ouderen		
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid		

VOOR WIE MEER WIL WETEN

MEER INDICATOREN

Wijkmonitoring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
www.wijkmonitoring.brussels

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse:
www.bisa.brussels

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad:
www.observatbru.be

NASLAGWERKEN

Corijn, E. & van de Ven, J., 2013, *The Brussels Reader. A small world city to become the capital of Europe*. Bruxelles, VUBPRESS.

Dessouroux, C., 2008, *Espaces partagés, espaces disputés. Bruxelles, une capitale et ses habitants*. Bruxelles, Université libre de Bruxelles (CIRHIBRU) & Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale.

Jaumain, S. (Dir.), 2009, *La Région de Bruxelles-Capitale. Histoire & Patrimoine des communes de Belgique*. Bruxelles, Racine.

Vandermotten, C., 2014, *Bruxelles, une lecture de la ville. De l'Europe des marchands à la capitale de l'Europe*. Bruxelles, Éditions de l'Université de Bruxelles.

Van Hamme, G. (Dir.), Grippa, T., Marissal, P., May, X., Wertz, I. & Loopmans, M. (2015). *Dynamiek van buurten in moeilijkheden in de Belgische stadsgewesten*. ULB – IGEAT. KULeuven – Department of Earth and Environmental Sciences. POD Maatschappelijke Integratie, Brussel. http://forms.mi-is.be/Atlas_NDL.pdf

Zoom op de gemeenten: Vorst

De publicatie “Zoom op de gemeenten” van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad verzamelt en analyseert demografische, socio-economische, welzijns- en gezondheidsindicatoren van de bevolking voor elk van de 19 Brusselse gemeenten. Deze publicatie dient als beleidsondersteunend instrument en geeft voor het werkveld inzage in de kenmerken van de bevolking waarmee en het territorium waarop ze werken.

www.bisa.brussels
www.observatbru.be